**Občinski praznik občine Jesenice**

**VSEM OBČANOM OB OBČINSKEM PRAZNIKU 1. AVGUSTU ČESTITAJO IN ŽELIJO MNOGO DELOVNIH USPEHOV IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA**

**SKUPŠČINA OBČINE JESENICE ● DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE OBČINE JESENICE ● SAMOUPRAVNI ORGANI ŽELEZARNE ● DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ● UREDNIŠTVO ŽELEZARJA**

# ŽELEZAR

Leto IX Številka 30
Jesenice, 29. julija 1967

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, Železarna Jesenice. Telefon int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«.

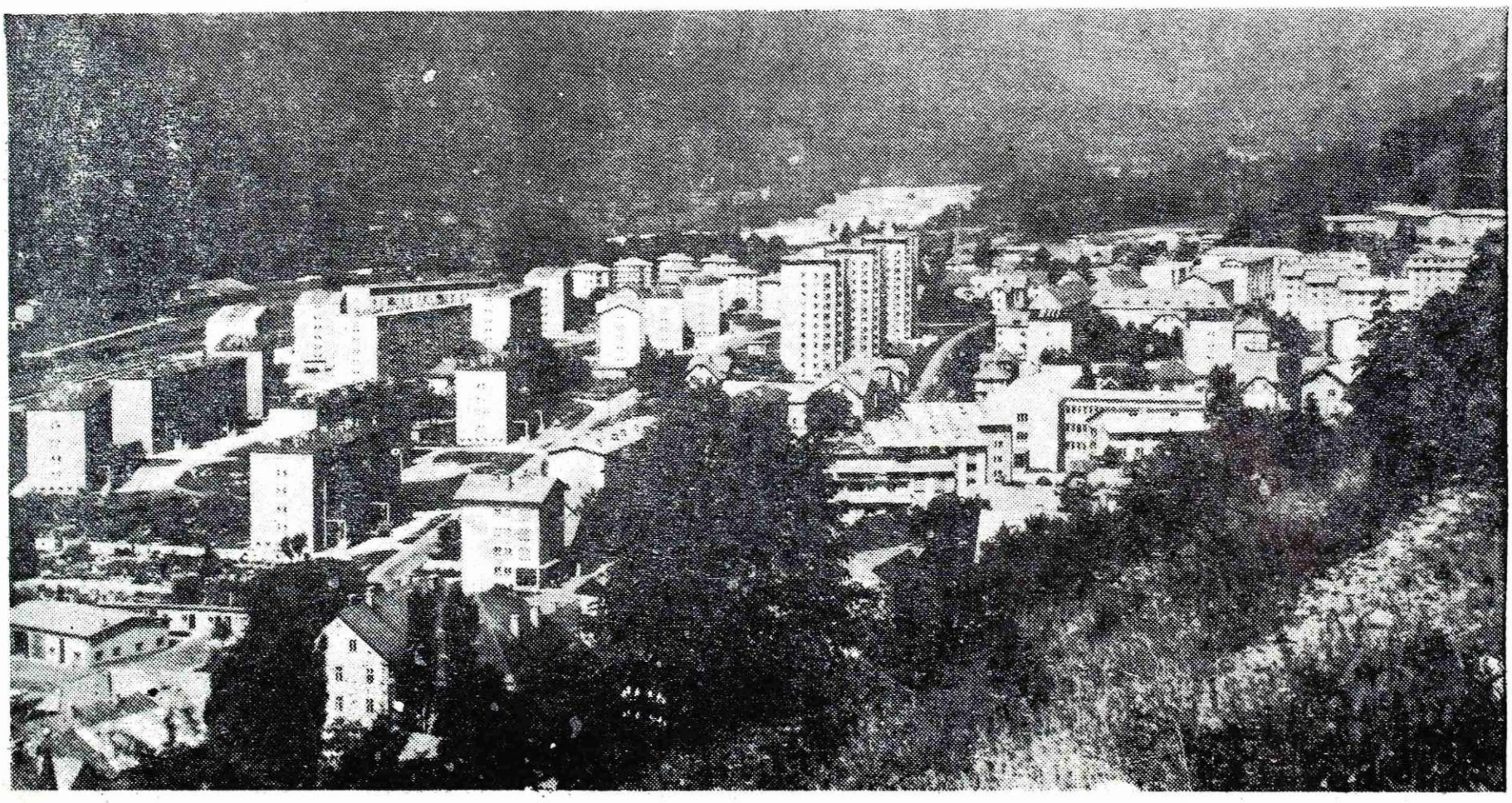

# Ob 1. avgustu - občinskem prazniku

**Nemara je prav, če se letos spomnimo praznika naše občine s posebno pozornostjo, saj nas svetovni dogodki opozarjajo, da ne smemo biti brezbrižni ne do tega, kar smo si priborili, ustvarili in zgradili, ne do sil, ki bi rade zaustavile človeštvo na njegovi progresivni poti in so zato pripravljene uničevati, moriti in rušiti. Ta hip bi bilo najbrž zelo nevarno kakršnokoli uspavanje ali preobremenjevanje samega sebe, z domačimi, notranjimi problemi in našo dokaj težavno bitko za napredek. Vse naše žrtve in napore v preteklosti je treba oživiti, vse naše uspehe in vso dokaj težavno, do zdaj prehojeno pot, je potrebno znova začutiti v žilah in krvi ter v tej luči gledati na to, kar imamo, kar si je ustvarila volja jugoslovanskega človeka, podprta z njegovim umom in njegovimi žulji. Če svetovni imperializem brezobzirno mori nedolžno vietnamsko ljudstvo, ki si ne želi nič drugega kot svobodo, če s strašnim vojaško-policijskim terorjem kroti svobodoljubne duhove in ljudstva Latinske Amerike, če je začel na vročem arabskem pesku nekaj, kar je precej podobno dogodkom, ko je Hitler začenjal svoje osvajalne pohode, če natovsko-italijanske vojaške sile demonstrirajo v neposredni bližini naše meje, kljub temu, da nimajo tod ničesar braniti, saj smo Jugoslovani v preteklih dvajsetih letih prepričali ves svet, da ne bomo nikdar nikogar napadali. Če se torej dogaja vse to, je potrebno ob našem občinskem prazniku dokaj odločno povedati, da preveč cenimo svojo svobodo, da smo preveč zvesti socializmu in zmagoviti poti samoupravnosti naše družbe, da bi bili lahko brezbrižni do imperialističnih poskusov, s katerimi želi svetovna finančna oligarhija spet osvajati svoje položaje na tistih krajih, kjer jih je zaradi trdožive borbe in zmage delavskega razreda že izgubila.**

**Vse to je potrebno imeti pred očmi, ko se nam vrača spomin na tiste dni, ko je na Mežaklji počila prva partizanska puška na tleh naše občine. V šestindvajsetih letih nam je v zavesti že znatno zbledela podoba tistih dni in včasih se ne zavedamo dovolj globoko, kako blizu uničenju je bil vsak posamezni Slovenec in ves slovenski narod. Zavojevalci, ki so imeli račun z našo zemljo, so sklenili svoje račune in pri njih izvajanju jim je bil naš človek v napoto. Zato so sklenili račune tudi zanj. Talci ob kolih, samomori v zaporih, deportacije na tuje in v taborišča uničenja, izginotje vseh telesno pohabljenih in duševno zaostalih, pogosta umiranja naših bolnikov v nemških bolnicah tudi za najobičajnejšimi boleznimi — ti in še premnogi pojavi nas opozarjajo, da je bila že sprožena peklenska mašinerija, ki je na svojem koncu prinašala dovolj prostora na tej zemlji za nove naseljence — za njene nove gospodarje, zavojevalce. Volja, razum in pogum slovenskega človeka, ki je spregledal vse takšne načrte in si je zategadelj raje izbiral junaško smrt, trpljenje in muke vsenarodnega upora, so zanetili v junaških srcih najširših množic vojno golorokega ljudstva proti mehaniziranem nasilju. In v tej vojni smo pod vodstvom Komunistične partije zmagali ter odvrnili od sebe vse, kar nam je pretilo z uničenjem. Iz nje smo izšli tako svobodni, kakor v svoji zgodovini še nismo bili. In na rezultatih te svobode danes gradimo. Gradimo v težkih pogojih in ni nam vedno lahko. Toda vseeno nam je bolje in lažje kot nam je bilo takrat, ko smo polagali temelje naši prostosti. Ob tej zavesti se spominjamo tudi vstaje jeseniških komunistov in ob njih najširših vrst občanov naše občine, ki so se v teh dneh pred šestindvajsetimi leti prvič spopadli s takrat premočnim sovražnikom.**

**France Žvan**

# 3. seja upravnega odbora

**V ponedeljek, 24. julija 1967, je bila 5. seja upravnega odbora, na kateri so pregledali, kako so izvedeni sklepi prejšnje seje in poslušali poročilo direktorja železarne o službenih potovanjih v inozemstvo v II. polletju lanskega leta, o namenih teh potovanj, o njihovih stroških in uspehih. Ob koncu so reševali še nekaj vprašanj tekoče problematike.**

Pri pregledu sklepov prejšnje seje upravnega odbora, so ugotovili, da so vsi sklepi izvedeni, razen sklepov, ki so jih sprejeli na podlagi analize poslovanja vzdrževalnih obratov po reorganizaciji, ker so vsi ti sklepi trajnejšega značaja in bo za realizacijo le-teh potrebno daljše obdobje.

Poročilo o službenih potovanjih v inozemstvo, ki ga je podal direktor Železarne, navaja vsa službena potovanja v inozemstvo, njihov namen in stroške in končno tudi uspeh. Poročilo navaja, da je bilo lani v II. polletju izvedenih 36 službenih potovanj v inozemstvo in da smo za to porabili nekaj več kot 158.000 N din. Niti število potovanj, niti stroški potovanj ne presegajo dosedanjih in so v mejah že ustaljenih norm. Vsa potovanja so bila uspešna. Člani upravnega odbora so se s poročilom strinjali in sklenili, da se to poročilo, skladno z določili statuta, poda tudi na prvi prihodnji seji delavskega sveta Železarne.

Med tekočimi vprašanji so obravnavali večino takšnih vprašanj, ki jih morajo posredovati delavskemu svetu železarne v končno potrditev, zato bomo o teh vprašanjih pisali po seji DS. Odgovornim službam Železarne in delovnim enotam so naročili, da se v prihodnje bolj strogo ravnajo po določilih pravilnika o avtomatičnem najemanju posojil za osebne dohodke, če enota iz opravičenih razlogov (v pravilniku so ti razlogi našteti) ne doseže primerne mase osebnih dohodkov.

Vzeli so na znanje informacijo direktorja Železarne o nepričakovanem prodoru plavža II, zaradi katerega mora ta plavž v predčasni remont in o skoraj kritični situaciji s surovim železom, ker remonta nismo pričakovali in nimamo dovolj zalog surovega železa.

Ob koncu seje so odobrili eno službeno potovanje v inozemstvo, ki pa gre na račun VATROSTALNE, odobrili so podaljšanje enega službenega potovanja in rešili nekaj prošenj.

### Seja DS DE valjarne profilov

# Izhod je le v povečani in kvalitetni proizvodnji

**V četrtek, 13. t. m., je bila druga redna seja delavskega sveta valjarne profilov. Na seji so pregledali izvršitev sklepov zadnje seje, govorili o izvršitvi plana za mesec junij in o operativnem planu za mesec julij. Sejo je vodil predsednik tov. Praprotnik.**

Pri obravnavanju sklepov so ugotovili, da glede odpadnega lesa še niso dobili odgovora od GEŽ-a in da so se v adjustaži izvršili zbori proizvajalcev po dninah. Ponovno so govorili o ugovoru na upravni odbor glede odstopitve preveč zaračunanih prispevkov za delo prek rednega delovnega časa oz. zaradi spremenjenih prispevkov iz osebnega dohodka (DSŽ je na 16. seji 17. t. m. — 8. sklep, potrdil stališče UO, da se denar ne vrne DE — op. ur.).

V nadaljevanju so ugotovili, da je bil plan na težki progi v juniju dosežen s 5.930 tonami ali 98,8 % na vroče valjano, ter 5.644 ton ali 94 % na gotovo robo. Vzrok za neizvršitev plana je v večjem odstotku zastojev (meh. inn el. skupaj 15 ur — 40 %). Zaradi pomanjkanja delovne sile je ostalo tudi 624 ton neizvršene proizvodnje v cagljih. Izplen je bil dosežen s 84 %, obratovalni čas z 82,6 %, zastoji pa znašajo 17,4 %. Proizvodnost je bila dosežena z 22,5 t/h, izmeček pa je zaradi jeklarskih napak znašal 284.460 kg ali 3,9 %.

Plan na lahkih progah je bil dosežen z 88,8 % na vroče valjano, ter 80,6 % na gotovo robo. Neizvršitev plana je pogojena s pomanjkanjem delovne sile, kar je povzročilo skoraj 24 ur zastoja. Izplen je bil dosežen z 91,1 %. Obratovalni čas je bil izkoriščen 83,9 %, zastoji pa znašajo skupaj 16,1 %. Manjši proizvodni programi povečujejo predvsem valjavniške zastoje. Zaradi jeklarskih napak je bilo v juniju 10.510 kg izmečka.

Na CM stroju je bilo očiščeno 491 ton, na RAFAMA strojih pa 1705 ton ali 208 kg/h. Zaradi pomanjkanja delovne sile so v tem mesecu izgubili 2048 ur, kar znese 426 ton. Od planiranih 4.500 nadur so realizirali le 3.401 uro.

Na seji so ugotovili, da morajo normativ v čistilnici izpopolniti, če hočejo, da se bo program proizvodnje odvijal tako, kot ga zahtevajo kupci.

Namestnik obratovodje je v svoji razpravi poudaril, da se neizvrševanje plana pozna že na osebnih dohodkih. Delovna enota je s tem, ko je dosegla le 36 % po enoti proizvoda, že prišla pod povprečje železarne. Do povprečja železarne, ki znaša 45 odst., je poudaril tov. Ljuta, je DE dobila osem milijonov S din posojila iz skupnega rezervnega sklada. V juniju smo koristili 4 milijone S din in tako dosegli 79,45 % po enoti proizvoda, skupni gibljivi del pa je znašal 62,06 odst. To pa je le začasen izhod, je nadaljeval namestnik obratovodje, osebni dohodek bomo morali pokriti le s povečano in kvalitetno proizvodnjo. Več pozornosti bo potrebno že pri tehtanju in vse razpokane ingote zavrniti, da jih ne bomo zastonj valjali, ker to najbolj vpliva na znižanje osebnih dohodkov. Vsi se moramo zavedati, če proge ne bodo dobro valjale, tudi adjustaža ne more ustreči zahtevam za tržišče. Vsi skupaj smo plačani z enakim odstotkom po enoti proizvoda, je zaključil tov. Ljuta.

Tov. Borse je govoril o težavah na škarjah, ki so stare in zahtevajo pri vzdrževanju večjo pozornost. Poudaril je, če slabo režejo, je treba pač nože zamenjati, ne pa da se kar naprej reže in razumljivo potem material več ne ustreza kvaliteti oziroma dimenzijam.

V nadaljevanju seje so sprejeli operativni plan za julij in sicer težka proga 7.200 ton in lahka proga 3.167 ton. Potrdili so tudi 4.500 nadur. Namestnik obratovodje je pojasnil, da je plan na lahki progi nižji zaradi tega, ker so predvidevali, da se ukine ena izmena na srednji progi. Zaradi izvoza pa do tega še ne bo prišlo in morajo v juliju doseči plan vsaj s 3.800 tonami, da bodo dosegli tudi iste dohodke.

Na seji so omenili tudi to, da je v adjustaži treba urediti delovne norme in da napake na materialu, ki se v zadnjem času pojavljajo pri brušenju in slabem rezanju, ne morejo bremeniti samo adjustaže. Predsednik tov. Praprotnik pa je poudaril, da bi želeli, da se sej udeležujejo tudi delovodje, da se problemi in napake pa tudi realizacija sklepov izvaja čim bolj neposredno.

V zvezi z načetimi problemi na seji so sprejeli tudi ustrezne sklepe.

# Subjektivni in objektivni vzroki poškodb pri delu

**V poročilu o zdravstveno-socialnem in tehničnem varstvu delavcev železarne, ki so ga pripravile službe kadrovskega sektorja za zadnjo 16. sejo DS, so navedeni statistični podatki o poškodbah pri delu. Iz poizkusa analize vzrokov poškodb vidimo, da kot vzroki poškodb v določenem razmerju nastopajo subjektivni faktorji (predvsem premajhna disciplina, neupoštevanje varnostnih predpisov, samovoljni način dela, nestrokovni način dela itd.) in objektivni faktorji (utesnjenost delovišč, neurejenost delovišč, motnje v tehnoloških procesih itd.). Želim osvetliti naštete faktorje, ker so — taki kot jih poznamo in kot jih imenujemo — še zelo neopredeljeni. To pomeni, da jih vse preradi gledamo površno, iz česar izvirajo številni nesporazumi. Po drugi strani pa pri nas posamezni odgovorni kadri precenjujejo vlogo subjektivnih faktorjev (osebne krivde) in podcenjujejo vlogo objektivnih (predvsem tehničnih) faktorjev.**

Povsem jasno je, da je nezadovoljiva delovna disciplina v najtesnejši zvezi s poškodbami pri delu. Delovna disciplina pa ni nič drugega kot dosledno spoštovanje predpisanih delovnih postopkov in upoštevanje navodil za pravilno in varno delo.

Številne analize pri nas in tudi v drugih podjetjih kažejo, da število poškodb pri delu novih in nestrokovnih delavcev raste. Torej so delavci, ki še nimajo izkušenj in ki še niso obvladali svojega dela, najbolj izpostavljeni nevarnostim poškodb in poklicnih obolenj. Obratno se z daljšim delovnim stažem in z večjo izurjenostjo zmanjšuje število poškodb delavcev. Sledi logičen zaključek, da **imajo izkušnje, spretnost in strokovno znanje odločujoč vpliv na varno delo delavcev.**

Razumljivo pa je, da izkušnje spretnost in strokovno znanje niso zadostne, če vzporedno z njihovo krepitvijo ne izvajamo ukrepov tehnične zaščite, če ni stalne in sistematične skrbi za utrjevanje učinkovitega sistema kontrole, izobraževanja in izpopolnjevanja strokovnega znanja na področju tehnologije in organizacije dela. **V takem celovitem sistemu varstva pa ni odvisno vse samo od delavcev, ki so izpostavljeni nevarnostim in poškodbam, temveč tudi od delavcev, ki kot glavno nalogo ali kot velik del svojih delovnih nalog opravljajo skrb za normalne pogoje dela in učinkovito zaščito.**

O tem kasneje. Če predpostavimo, da so zagotovljeni normalni pogoji dela in izvedena učinkovita zaščita, ostane problem, **ZAKAJ DELAVCI NE SPOŠTUJEJO PREDPISOV IN VARNOSTNIH UKREPOV, ČETUDI JIH POZNAJO?** To vprašanje povzroča skrbi vsem tistim, ki spremljajo obnašanje delavcev v procesu dela, tako organizatorjem proizvodnje, tehničnim strokovnjakom, delovodjem in obratovodjem, kot tudi psihologom, sociologom in socialnim delavcem. Vsi so že prišli do zaključka (ne le pri nas, tudi drugje), da na to vplivata dva kompleksna vzroka:

— Na delavca in njegovo obnašanje vplivajo faktorji v delovnem okolju, v medsebojnih odnosih, v privatnih problemih kot npr.: stanovanjski problem, nepreskrbljeni otroci, negotov materialni položaj, odnosi in vzdušje v podjetju itd. Človek ni stroj, ki bi ga bilo možno tako ali drugače »uravnavati«.

— Stopnja discipline in obnašanja na delovnem mestu je odvisna tudi od tega, v kakšni meri je delavec spoznal — ne le površno, temveč vsebinsko in poglobljeno — vse nevarnosti, ki jim je pri delu izpostavljen, njihove izvore in posledice ter način, kako se jim lahko izogne. Največkrat kaže ravnodušnost do nevarnega dela prav zato, ker se ne zaveda posledic.

Prvi vzrok za tako obnašanje človeka na delovnem mestu, ki ima zanj lahko usodne posledice, prav gotovo opravičuje vse tiste dejavnosti v našem podjetju, ki jih prepogosto omalovažujemo in podcenjujemo. Za več služb in oddelkov v kadrovskem sektorju pogosto slišimo (celo s strani najvišjega vodstvenega kadra), da so za železarno nepotrebni. Kako dolgo še ne bomo uvideli, da del njihove dejavnosti neposredno vpliva na zboljšanje življenjskega položaja ter ustvarjanja takega razpoloženja in medsebojnih odnosov prav pri tistih delavcih, ki bi sicer napravili gib ali korak preveč?

Drugi vzrok za »nedisciplino« narekuje vsem odgovornim, da izvrševalce dela (delavce) kar najbolje spoznajo ne le z delovnimi operacijami, temveč tudi s tehnologijo postopka, z materiali in surovinami, s katerimi dela ter s tem, kako se vsa delovna sredstva obnašajo v naših pogojih. Delavec mora spoznati ne le delovne postopek, temveč tudi reakcijo oziroma možne spremembe zaradi nepravilnega postopka.

**Celovita strokovna usposobljenost in življenjski pogoji posameznika se najbolj neposredno kažejo v njegovem odnosu do dela in s tem v varnem delu.**

**Vse tisto, čemur pravimo »nedisciplina«, »neupoštevanje varnostnih predpisov«, »samovoljni način dela« itd, in kar prištevamo med subjektivne (človeške) faktorje poškodb pri delu, je samo posledica nekaterih pomanjkljivosti mišljenja in delovanja v preteklosti ter nezadostne skrbi za materialni, socialni, psihični in izobrazbeni položaj našega delavca.**

Sanacijski programi za izboljšanje varstva pri delu bodo — s tako razširjenimi pogledi na vzroke poškodb — morali vsebovati vrsto »netehničnih« ukrepov. Zaradi tega rezultatov ne bo možno zahtevati le od posameznikov, ali službe za varstvo pri delu (ki se pri nas še vedno največkrat tretira kot edini nosilec varstva pri delu), temveč tudi in predvsem od drugih faktorjev (posameznikov, služb, sektorjev) v železarni.

**Ali bomo kmalu uspeli prelomiti s poenostavljanjem? Izgleda slabo, ker smo prav v zadnjem času usmerjeni predvsem h kaznovalni politiki kot edinemu zdravilu za tako imenovano »nedisciplino«.**

Pri tehničnem faktorju, na katerega se največkrat zreducirajo objektivni vzroki poškodb, imamo tudi preozke poglede. **Danes je v svetu že splošno sprejeta ugotovitev, da vsak tehnološki proces vsebuje vrsto objektivnih nevarnosti. Te so stalne in neodvisne od volje posameznika, še najmanj pa od volje delavcev kot vršilcev delovnih operacij. Pri tem je pomembno dvoje:**

— Varno delo je odvisno od izpopolnjenosti tehnološkega postopka.

— Za varno delo je najbolj pomembno poznavanje tehnološkega procesa oziroma postopkov v procesu proizvodnje, poznavanje strojev in naprav, surovin in materiala. Šele to omogoči posamezniku, da se vključi v proces varnega dela in da v njem pravočasno izvede varnostne ukrepe.

V odnosu: nevarnost — poškodba prihaja (ko raziskujemo vzroke poškodb) do nesporazumov. Delavec spada neposredno med faktorje, ki omogočajo tehnološki proces. Dejstvo pa je tudi, da so nosilci nevarnosti tudi faktorji izven človeka. **Človek je nosilec nevarnosti le tedaj, če na svojem delovnem mestu ne postopa pravilno in povzroča motnje, zaradi katerih se ustvarjajo pogoji za poškodbe ali nesreče.**

Nevarnosti so torej vsebinska lastnost materialnih (!) faktorjev v tehnološkem procesu in se ne morejo naknadno, predvsem pa ne enostavno in hitro odpravljati. So rezultat stopnje varnosti, do katere je prišla določena tehnološka rešitev ali konstrukcijska izvedba.

Človek se lahko poškodbam izogne pod pogojem, da so mu nevarnosti, ki jim je izpostavljen, znane. In seveda tudi, da so mu znani postopki in ukrepi, s katerimi se poškodbam izogne. Iz tega izhaja najpomembnejše vprašanje, **KAKO VIDETI NEVARNOSTI V TEHNOLOŠKEM PROCESU, PREDEN PRIDE DO POŠKODBE?** To je predvsem tehnično vprašanje. Nepoznavanje nevarnosti pa je tudi pomanjkljivost moderne tehnologije.

**Delavec vedno »vstopi« v tehnološki proces ,v katerega so nevarnosti »inštalirane«.** Sam ne želi biti poškodovan in tudi ne želi povzročati materialne škode. **Čigava naloga je torej, da delavec ne bo mogel »aktivirati« nevarnosti, ki so že tu, v samem tehnološkem procesu.** Miselni tok tehnološkega procesa dajo tehnologi, projektanti in konstrukterji. In to glede na delovne sposobnosti delavca. Če pride do nezgode ali poškodbe, je treba najprej raziskati, kakšni objektivni pogoji (neodvisni od konkretnega človeka) so obstajali. Torej, **kakšne nevarnosti so obstajale kot rezultat dela tehnologov, projektantov in konstruktorjev. In šele nato, kako se je delavec obnašal proti nevarnostim, ki so obstajale.** Delavcu se lahko pripiše krivda le tedaj, če je poznal obstoječe nevarnosti in način, kako bi se jih bilo mogoče izogniti.

**Najrazličnejša splošna opozorila, ki jih poudarjamo (deklaracije!!), da se mora delavec paziti sam, in mnenja, da je delavec največkrat sam kriv za nezgodo, postajajo vedno bolj brez vrednosti. Namesto tega moramo odkrivati nevarnosti in določiti tem nevarnostim prikrojene postopke in rešitve.** Taka pot je edino logična in bo prinesla najboljše rezultate. Zato pa bo potrebno sedanji odnos do varstva pri delu v železarni bistveno premakniti.

inž. Peter Polak

# Kvalitetnejša ponvična opeka

**Pred kratkim so se v Zagrebu pogovarjali tehnični direktor, obratovodja šamotarne in šef nabavne službe o možnostih žganja belega boksita. Pogovarjali so se o tem, da bi med surovo glino »Brežice« dodajali surovi boksit in ga predelovali v kepe, nato pa žgali v temperaturnem območju 1360° C do 1420° C. Tako žgan material bi potem uporabili pri izdelavi ponvične opeke s približno 45 - 50% $Al_2O_3$.**

Razgovori so se nanašali na rezultate do sedaj izvedenih poizkusov. Iz teh je bilo razvidno, da je reakcija med žlindro in opeko mnogo manjša pri opekah z visokim procentom $Al_2O_3$ kot pa z nizkim, kakor tudi to, da je najedanje mnogo manj izrazito. Več ali manj so ti podatki znani v svetu in tudi dokazani, zaradi tega je prav, da tudi doma pričnemo z izdelavo kvalitetnejših ponvičnih opek, posebno še sedaj, ko je rešen problem brikitiranja in žganja boksitno-glinične mešanice.

Zaustavili so se pri vprašanju rentabilnosti take proizvodnje. Ciglana-Zagreb, kot proizvajalec in žgalec boksitnih briketov, je izjavila, da svojih uslug ne bo podražila, oziroma bo poizkušala vpeljati mazutno žganje, ki bo proizvodnjo briketov pocenilo, oziroma obdržalo na današnji prodajni ceni žgane gline Brežice. Vsekakor pa bo rentabilnost take proizvodnje pokazala šele vzdržnost ponvic, ki bo morala biti tudi od strani potrošnika pravilno pripravljena. Da bi proizvodnja kvalitetnejše ponvične opeke, oziroma bogatejše na $Al_2O_3$ sigurneje uspela, bo delovna enota skupaj z metalurškim institutom in RO izdelala več industrijskih poizkusov. Zato bo šamotarna v septembru, oktobru in novembru postopoma prehajala na izdelavo take opeke. Pri tem si bo postavila naslednje zahteve, ki jih mora opeka imeti:

1. Opeka mora imeti visoko mehansko trdnost — nad 400 kg/cm².
2. Visoko gostoto — pod 18 %.
3. Nizek procent steklaste faze — pod 40 %.
4. Ne sme se krčiti do 1500 stopinj C in širjenje je lahko samo okrog 0,2 do 0,3 %.

aR

# Železarski globus

**ZAHODNA NEMČIJA.** Zahodnonemška ladjedelniška industrija je važen potrošnik za železarne v tej državi. Zato je zanimivo, da so zahodnonemške ladjedelnice v preteklem letu pri gradnji ladij prešle v svetovnem merilu od prejšnjega četrtega na drugo mesto. Skupno so vse ladjedelnice na svetu zgradile v letu 1966 14,3 milijone BRT ladij. Od tega na Japonskem 6,4 milijona BRT (46,7 %) in v Zahodni Nemčiji 1,2 milijona BRT (8,3 %). Sledita Švedska z 1,16 milijona BRT (8,1 %) in Velika Britanija z 1 milijonom BRT (7,6 %). V gradnji tankerjev je Zahodna Nemčija s 432.000 BRT na tretjem mestu za Japonsko z 2,57 milijonov BRT in Švedsko 717.000 BRT. Vse ladjedelnice sveta so zgradile v letu 1966 5,35 milijonov BRT tankerjev.

# Kratke vesti iz železarne

## Zaključena je zbiralna akcija za sodelavca Razingarja

Pri sindikalni organizaciji železarne Jesenice so zaključili z nabiralno akcijo sodelavcu Blažu Razingerju iz Planine pod Golico, ki mu je pogrela hiša. Skupno je bilo zbranih 14.195,80 N din prostovoljnih prispevkov. Posredujemo pregled zbranih sredstev po posameznih sind. odborih: plavž 518,00, martinarna 892,00, elektro jeklarna 427,00, livarna 474,00, šamotarna 66,00, valjarna Bela 405,00, Javornik I 1.321,00, Javornik II 2.492,00, valjarna 2400 449,10, žična valjarna 177,00, jeklovlek, 136,00, strugarna valjev 152,00, hladna valjarna - žičarna 694,00, elektrodni oddelek 572,00, žebljarna 131,00, cevarna 39,00, strojne delavnice 213,30, strojno vzdrževanje 193,00, prometni oddelek 489,00, transportni oddelek 271,00, elektrotoplotna energija 106,00, plinska in vodna 388,00, VEN 203,00, RTA 292,00, upravne službe 1.805,40, RO 99,00, OTK 346,00, GEŽ 439,00, projektivni biro 136,00, sindikat Izvršni odbor 300,00, uslužbenci IO 20,00 - SKUPAJ 14.195,80 N din.

Člani gradbenega vzdrževanja so se odločili, da tov. Razingarju in družini pomagajo s tem, da mu naredijo ostrešje pri novem domu.

Denar je bil v celoti naložen na njegovo hranilno knjižico. K.

## Plavž št. 2 v remontu

V petek, dne 21. 7. ob 4.30 zjutraj je bil na plavžu št. 2 prodor raztaljenega grodlja iz talilnika. Zaradi slabe in izrabljene obzidave so predvidevali remont tega plavža v drugi polovici meseca septembra letos. Ker zaradi splošno slabe obzidave na mestu, kjer je bil prodor, ni bilo možno izvesti ustreznega popravila, so se odločili, da izvedejo remont plavža št. 2 že sedaj. Potrebna opeka za izvedbo remonta je na zalogi. Po remontnem planu bodo morala biti vsa potrebna dela gotova do 15. 8. 1967. K.

## Beli grodelj je na poti

Večjih zalog belega grodlja letos nimamo, pač pa ga zadovoljivo sproti dobavljajo. V tem času sta na poti v Koper zopet dve manjši ladji iz SSSR, katerih prva nosi 2500 ton, druga pa 3300 ton grodlja. Po predvidevanjih bi morali grodelj s prve ladje danes ali jutri že razkladati, druga pa bo v Kopru okoli 14. avgusta.

## Zaloga dobrega šaržirnega železa se je zmanjšala

Zaloga starega železa se manjša. Kot običajno tudi tokrat ostaja le »šara«, ki je za zakladanje nepripravna. In ker je v tem času bila dalj časa pokvarjena še paketirka, pa še ASEA električna peč je v remontu, ki jo lahko zalagamo z vložkom skoraj ne glede na velikost odpadnega železa, so nastopile težave pri pripravi vložka za SM peči. Tudi odvoz plave rene od valjarne trakov ni najboljši, ker ni dovolj možnosti za razkladanje iste pod žerjavi jeklarne. Da bi se taki stiski v bodoče izognili, bo potrebno čimprej nabaviti dobro paketirko z večjo kapaciteto od dosedanje.

B.

## Prispel je strokovnjak iz podjetja ASEA

Poročali smo že, da je 60-tonska električna peč ASEA v generalnem remontu, med katerimi bo treba zamenjati tudi nekatere dele pri sekundarnih tokovodnikih, ki so bili predmet naše reklamacije pri dobavitelju. Pretekli torek je prispel v našo železarno strokovnjak iz švedskega podjetja ASEA g. Rudolf Bergfeldt, ki bo vodil dela pri zamenjavi reklamiranih delov.

## Manj poškodovanih vagonov — večji stroški

V letošnjem prvem polletju je dospelo v železarno 23.620 (26.837) vagonov. V tem času smo plačali 310.030 (415.140) N din stojnin. Poškodovanih je bilo 2.872 (3.909) vagonov, stroški poškodb pa znašajo 306.503,71 (199.198,95) N din. Skupaj s pavšalom za en poškodovani voz smo plačali v prvem polletju za poškodbe 382.898,91 (303.178,35) N din. Skupni stroški stojnin in poškodb znašajo v tem času 692.928,91 (718.318,35) N din.

Iz gornjega je razvidno, da je letos poškodb neprimerno manj kot lansko leto, stroški okvar pa so zantno višji. Delno so temu vzrok povečane tarife od 1. 6. 1966, pretežno pa večje in težje okvare vagonov. Z večjo pazljivostjo in odgovornostjo pa bomo lahko zmanjšali tudi te stroške.

(Številke v oklepajih predstavljajo podatke za isto obdobje v letu 1966).

## Prvi zloženi vagoni koksa na novih zvračalnih napravah

V petek, 21. t. m., so zložili prvih devet vagonov koksa na novi zvračalni napravi. S tem je bil narejen prvi korak za odpravo težkega ročnega razkladanja. Naprave so, razen manjših hib, ki se bodo odstranile z obratovanjem, zelo dobro opravile svojo nalogo. V novih aglomeracijah predvidevajo, da bodo v obdobju enega meseca usposobljene tudi naprave za razkladanje rude.

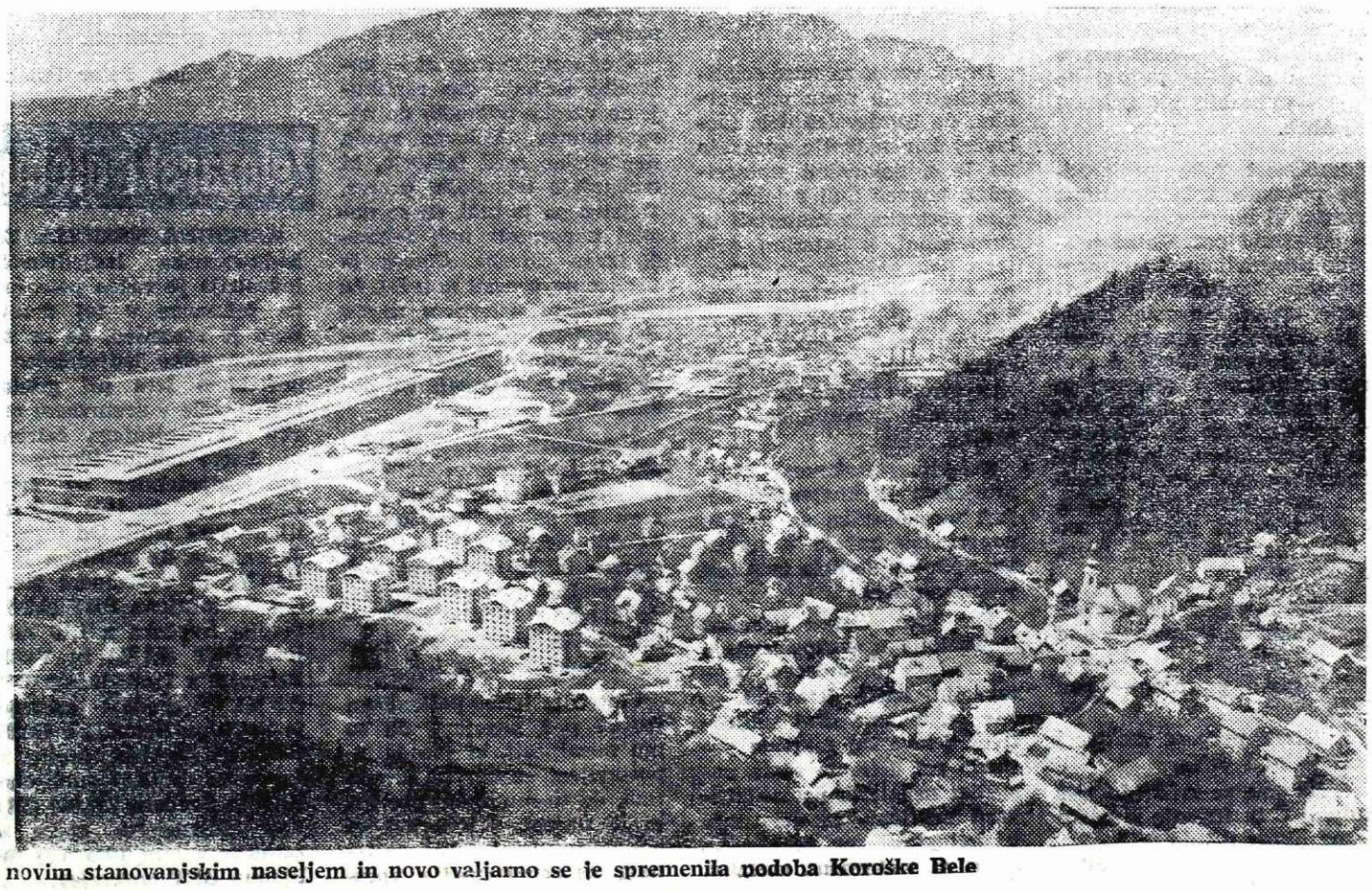

Z novim stanovanjskim naseljem in novo valjarno se je spremenila podoba Koroške Bele

## Ali bodo pravice zavarovancev res ponovno omejene?

Po podatkih komunalnega zavoda za socialno zavarovanje je ugotovljenih že več kot 400 milijonov S din presežka izdatkov nad dohodki v letu 1967. Izvršni odbor KZSZ v Kranju je že govoril o tem vprašanju in o tem, kako zaustaviti nadaljnje prekomerno trošenje. Govorili so o več možnostih: ali zmanjšati sedanji program zdravstvenega varstva na Gorenjskem — leta je že itak minimalen, ali uvesti nove in povišati dosedanjo »participacijo« zavarovancev in končno predpisati dopolnilni prispevek.

Zavarovanci, zlasti še izvoljeni člani skupščine skupnosti zavarovancev, pa vemo, da smo zavarovanci že doslej sprejeli vse, kar so nam z novimi zakoni predpisali s pojasnili, da bo le s sprejetimi merami in ukrepi možno rešiti neurejene razmere v socialno-zdravstvenem zavarovanju. Kaj smo doslej ukrenili? Združili smo zavode za socialno zavarovanje, s tem služba ni cenejša, zavarovanci pa kljub vsem obljubam morajo hoditi v Kranj po razne informacije in potrdila. Zavarovanci plačujemo za obisk zdravnika na domu 500 S din, čeprav ta obisk v celoti znaša 520 S din, plačamo prevoz z rešilnim avtomobilom 1000 S din, zavarovanci, ki iščejo zdravniško pomoč zaradi obolenja po posledicah alkohola plačajo 90 % vseh stroškov. Kdor je iskal zobozdravstvene usluge, tudi ve, koliko so mu voljni narediti na »knjižico«. Kje je torej izhod iz tega?

Člani skupščine komunalne skupnosti — predstavniki kolektiva železarne, so v sredo dopoldan o vsem tem informirali predsednika izvršnega odbora Sindikalne organizacije železarne. V širšem krogu pa bodo verjetno razpravljali potem, ko bodo dobili člani skupščine nova poročila in predloge za nadaljnje mere in ukrepe.

P. Z.

## Misli

Vsak najde pri drugih prav tiste napake, ki jih ima sam največ.

— — —

Napuh, kakor da je utrujen od svojih umetnij in različnih preobrazb, saj je sam samcat igral vse vloge človeške komedije, potegne včasih z obraza krinko, pod katero je ponos; tako lahko rečemo, da je ponos višek v razodevanju napuha.

— — —

Kako moremo zahtevati, naj drugi varuje našo skrivnost, če je nismo mogli obvarovati sami?

*La Rochefoucauld*

# Uveljavljanje pokojninske dobe po novih predpisih

Pokojninsko dobo je možno dokazovati s pričami, samo še do konca tega leta, dočim je rok za dokazovanje posebne dobe potekel 31. 12. 1966.

Zadnje spremembe in dopolnitve temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju so postopek za dokazovanje pokojninske dobe precej spremenile od dosedanjega načina dokazovanja pokojninske dobe. Z dnem, ko je začel veljati ta zakon, to je od 14. marca letos, so prenehale delati občinske in republiške komisije za ugotavljanje pokojninske dobe, ker je prenešena pravica za ugotavljanje pokojninske dobe na zavode za socialno zavarovanje. Da bi se zaščitili skladi pokojninskega zavarovanja in da se doseže tudi čim realnejše dokazovanje pokojninske dobe s pričami, mora zavod za socialno zavarovanje, kadar odloča o zahtevku za ugotovitev časa udeležbe v narodnoosvobodilnem boju ali aktivnem sodelovanju v narodnoosvobodilnem gibanju, najprej preskrbeti obrazloženo mnenje od Združenja borcev NOV občine, v kateri je prizadeti aktivno in organizirano delal v narodnoosvobodilnem boju.

Kadar komunalni zavod za socialno zavarovanje odloča o zahtevku za vštetje obdobij, prebitih v ilegalnem revolucionarnem delu, v zaporih, taboriščih ali internaciji ali konfinaciji zaradi revolucionarnega dela, ali brezposelnost, ki je nastala zaradi revolucionarnega dela, mora komunalni zavod preskrbeti mnenje pristojne komisije v tem, ali so izpolnjeni pogoji za vštetje takih obdobij v pokojninsko dobo. Za taka mnenja je pristojna posebna republiška komisija.

V zahtevkih za ugotavljanje pokojninske dobe, ki se deloma ali v celoti dokazuje z izjavami prič lahko odredi komunalni zavod za socialno zavarovanje ustno obravnavo, če smatra, da bi bilo to smotrno za dokazovanje resnice.

Komunalni zavod začne postopek na zahtevo prizadetega. Proti odločbi komunalnega zavoda se tisti, ki je zahteval ugotovitev pokojninske dobe, lahko pritoži na republiški zavod za socialno zavarovanje, njegova odločba je dokončna. Odločbo o priznani pokojninski dobi mora komunalni zavod za socialno zavarovanje poslati v revizijo republiškemu zavodu za socialno zavarovanje. Šele tako postane odločba polnomočna in se vpiše v delovno knjižico. Dokončno ugotovljeno pokojninsko dobo vpiše v delovno knjižico komunalni zavod, ki je izdal odločbo.

Če komunalni zavod ali drug organ ali organizacija v mejah svoje pristojnosti po verodostojnih dokazih ugotovi, da je v delovni knjižici vpisana pokojninska doba neresnična, začne pristojni zavod obnovo postopka za ugotovitev teh dejstev. Obnova postopka je dopustna v petih letih od dneva vročitve dokončne odločbe stranki, če je bila odločba izdana pred začetkom uporabe tega zakona, to je pred 14. januarjem 1967 — pa v petih letih od dneva, ko se je zakon začel uporabljati. Izjemoma je še dopustna obnova po omenjenih dveh rokih, če je bila odločba izdana na podlagi krive listine ali krive izpovedbe prič ali izvedencev ali je posledica kakšnega dejanja, ki je kaznivo po kazenskem zakoniku, ali da temelji na sodbi, izdani v kazenskem postopku, ki je bila pravnomočno razveljavljena.

Če se v obnovi postopka ugotovi, da je bil z odločbo, s katero so bila ugotovljena obdobja pokojninske dobe, kršen zakon v korist posameznika, jo mora komunalni zavod spremeniti, odpraviti ali razveljaviti. Na podlagi dokončne v obnovi postopka izdane odločbe se izvrši tudi ustrezni popravek vpisa v delovni knjižici.

Če je odločba, za katero gre pri obravnavi postopka odpravljanja, spremenjena ali razveljavljena v delu, ki se nanaša na pokojninsko dobo, s katero je bila že uveljavljena pravica do pokojnine, mora komunalni zavod za socialno zavarovanje, ki izplačuje pokojnino, na podlagi odločbe začeti postopek za novo odmero pokojnine. Zavarovanci in druge osebe lahko po začetku uporabe tega zakona vložijo zahtevo, da se jim po izjavah prič ugotovi pokojninska doba, ki so jo dopolnili pred začetkom uporabe tega zakona, najkasneje do 31. decembra 1967. Kasneje bodo lahko pokojninsko dobo dokazovali s pričami le še tisti, ki iz objektivnih vzrokov tega niso mogli prej storiti, kot tudi tisti, ki niso bili v delovnem razmerju in tudi niso opravljali druge dejavnosti, za katero je zavarovanje obvezno, če postanejo zavarovanci, vendar le še v enem letu od ponovnega vstopa v delovno razmerje ali od začetka upravljanja druge dejavnosti.

**Žen Valentin**

# Uredite pokojninsko dobo

**S tem, ko je prevzel zavod za socialno zavarovanje vso dokumentacijo glede delovne dobe od občinskih skupščin, je treba vlagati vse zahtevke za priznanje pokojninske dobe na komunalni zavod za socialno zavarovanje v Kranju.**

Da ne bodo imeli delavci našega kolektiva nepotrebnih stroškov zaradi potovanj v Kranj, smo s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje v Kranju uredili tako, da delavci našega kolektiva uredijo vse zadeve glede pokojninske dobe v železarni na oddelku za socialno zavarovanje. Komunalni zavod za socialno zavarovanje pa je uredil poslovanje za priznavanje pokojninske dobe tako, da za področje Jesenic in Radovljice dela referent za pokojninsko dobo na podružnici socialnega zavarovanja na Jesenicah. Ker je rok za dokazovanje pokojninske dobe s pričami kratek, bi opozoril na sledeče: S potrdili privatnih delodajalcev ne morete dokazati pokojninske dobe. To lahko dokazujete samo s staro delovno knjižico, spiskom iz socialnega zavarovanja ali pričami.

Nekateri smatrajo, da imajo pokojninsko dobo urejeno s tem, ko so leta 1952 vložili zahtevek za ureditev delovne dobe pri komisiji za priznavanje delovne in posebne dobe, niso pa dobili odločbe, s katero bi bil zahtevek rešen.

Nekateri pa imajo v rokah samo zapisnike o zaslišanju prič od takratne komisije in s tem smatrajo, da imajo pokojninsko dobo rešeno. Drugi zopet smatrajo, da imajo rešeno pokojninsko dobo z odločbami o prevedbi delavcev iz leta 1952.

Da delavci železarne nimajo urejene delovne dobe, se je pokazalo pri določanju letnega dopusta po novem pravilniku o delovnih razmerjih.

Delovna doba dokazana z odločbo o prevedbi delavcev ni dokaz za pokojninsko dobo. Tisti, ki imajo zapisnike o zaslišanju prič za pokojninsko dobo in oni, ki so vložili zahtevek od leta 1952 dalje pri takratni komisiji za priznavanje pokojninske dobe vložite ponovno zahtevek, da boste imeli pravočasno urejeno pokojninsko dobo.

Ne pozabite, da imate čas za vložitev zahtevka samo do 31. 12. 1967 in da bo po tem roku možno dokazovanje pokojninske dobe s pričami samo v izjemnih primerih.

Žen Valentin


Komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu železarne Jesenice

**O B J A V L J A**

prosto delovno mesto:

**»REFERENT ZA REKLAMO« U-4 1 oseba v Komercialnem sektorju.**

P o g o j i :

Višja šola komercialne stroke in 2 leti prakse v stroki s sposobnostmi vodenja in organiziranja ekonomske propagande.

Vsi kandidati bodo prepuščeni k psihološkemu testiranju.

Prijave z ustrezno dokumentacijo sprejema kadrovski sektor železarne Jesenice do vključno 12. 8. 1967.


# Pogovori o samoupravljanju

## Le zakaj imamo statut?

Pred seboj imam zapisnik seje delavskega sveta valjarne profilov na Javorniku. V njem beremo naslednje (citram dobesedno):

»Namestnik obratovodja pojasni, da se neizvrševanje plana pozna na osebnih dohodkih. Naša delovna enota je prišla pod povprečje železarne. Dosegla je samo 36 % po enoti proizvoda. Do povprečja železarne 45 % smo prejeli posojilo. Od skupnega rezervnega sklada 8 milijonov S din, smo koristili v juniju 4 milijone S din, tako, da znaša procent po enoti proizvoda 79,45 %, skupni gibljivi del pa je 62,06 %. Za ta obračunski mesec smo pokrili torej osebne dohodke s posojilom in rezervnim skladom. Zavedati pa se moramo, da to ni izhod za v bodoče in da bomo morali OD (osebne dohodke) kriti s povečano in kvalitetnejšo proizvodnjo.« Temu sledi potem sklep delavskega sveta, ki glasi:

»Potrdi se najetje posojila do povprečja železarne v znesku 7,958.694.— S din in koriščenje rezervnega sklada v znesku 4,000.000.— S din.«

Takoj mi je padla v oči groba kršitev statuta železarne, ki določa, da je za koriščenje rezervnega sklada pristojen zbor delovne enote (člen 44., točka 7) in delavski svet delovne enote nima pravice lastiti se samovoljno te pristojnosti. Delavski svet lahko zboru delovne enote predlaga koriščenje rezervnega sklada (člen 59., točka 6), druge pravice nima in si jo samovoljno tudi ne more lastiti, kar zadeva rezervni sklad. Vendar to še ni najhujša kršitev statuta. Hujše je to, da je delavski svet takšen sklep sprejel 13. julija 1967, to je dva dni pred izplačilom, ko so osebni dohodki že izračunani in se že kuvertirajo. Vprašam se ali so službe odgovorne za obračun osebnih dohodkov lahko upoštevale takšen sklep, če ne, kdo je potem dal nalog službam in na podlagi kakšnega sklepa? Še se sprašujem ali naše službe poznajo statut, ker me zanima kako so mogle v osebne dohodke vračunati rezervni sklad osebnih dohodkov, ko za to niso imele sklepa zbora delovne enote valjarne profilov? Tudi člane delavskega sveta te delovne enote sprašujem ali poznajo statut in kako so si mogli prilastiti pristojnosti, ki jo nimajo in to dva dni pred tem preden so sprejeli kuverto, ko je že bilo vse odločeno? Še bi se lahko spraševal in verjemite mi, vprašanjem ne bi bilo konca.

Za konec bi pa vseeno postavil še dva vprašanja. Ali je služba, ki vodi evidenco o rezervnih skladih delovnih enot vedela, da imajo v tej enoti 8 milijonov S din rezerve, kako so jim potem lahko odobrili najetje posojila po pravilniku o avtomatičnem najemanju posojil, če delovna enota iz opravičenih razlogov ne doseže primerne mase osebnih dohodkov. Ali pa gre to lahko kar tako po dogovoru med obratovodjem in še nekom, mimo pristojnih samoupravnih organov. Zakaj potem le imamo statut in druge samoupravne akte in ko jih že imamo, vprašam, za koga naj ta naš statut velja in kdo v železarni se je dolžan po njem ravnati?

M. Polak

# Naša industrija na lanskoletnem nivoju

Najnovejši podatki o jugoslovanski industrijski proizvodnji v preteklem mesecu, govorijo, da je naša industrija dosegla nivo, od katerega se ne more odlepiti. Sedanji položaj tudi kaže na to, da letošnji plan najbrž ne bo izpolnjen, Junijska proizvodnja je za okrog 2 % manjša od proizvodnje v istem mesecu preteklega leta. Gibanje v prvih šestih mesecih tega leta, je ostalo na nivoju lanskega prvega polletja.

Indeks industrijske proizvodnje v prvih šestih mesecih v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta, po gospodarskih vejah izgleda takole: elektro energija — 109, premog — 85, nafta 113, črna metalurgija 101, barvna metalurgija 105, nekovinska industrija 98, kovinska industrija 99, ladjedelništvo 95, elektro industrija 100, kemijska industrija 102, gradbeni material 103, lesna industrija 95, papirna industrija 114, tekstil 100, usnje in obutev 97, guma 103, prehrambena industrija 109, grafična industrija 103, tobak 104, ostala industrija 104.

Kot je razvidno iz indeksa, je gibanje proizvodnje po posameznih dejavnostih zelo različno. Proizvodnja je najobčutneje porasla v elektro gospodarstvu, v industriji nafte in papirja, kakor tudi v prehrambeni industriji, najbolj pa je upadla v industriji premoga, v ladjedelništvu, lesni industriji in industriji usnja in obutve.

Zelo različno je bilo tudi gibanje proizvodnje po posameznih republikah. Največji porast je ustvarila industrija v Sloveniji — okrog 4 %. Proizvodnja v Črni gori, Hrvatski in Srbiji je bila večja za en odstotek v odnosu na isto obdobje lanskega leta. Najbolj pa je izpod lankoletnega nivoja proizvodnja v Bosni in Hercegovini za okrog 6 % in v Makedoniji za en odstotek.

(Po Tanjugu št. 36. z dne 15. 7. 1967)

# Zakaj stagnira proizvodnja?

Do stagnacije celotne proizvodnje je prišlo zato, ker so odpovedale največje in najznačilnejše industrijske veje. Resnični vzrok upadanja proizvodnje je med drugim v slabem plasmaju blaga, tako na domačem kot tujem tržišču. To je najbolje [illegible] dejstva, da je poleg [illegible]ega zmanjševanja pro[illegible]je zabeležena stalna [illegible]log reprodukcijskega materiala. Prav tako je v [illegible]stu prezadolženost in ne[illegible]vidnost delovnih organizacij.

Poslanci zveznega gospodarskega zbora so izrazili svoje nezadovoljstvo ob takem gibanju industrijske proizvodnje. Ravno tako niso zadovoljni tudi gospodarstveniki.

Če bi bilo več denarja, bi se težave brez nadaljnjega hitreje rešile. Dejstvo pa je, da denarja ni. Vsi pa se strinjajo, da težav ne moremo reševati s tiskanjem denarja, davčno prerazporeditvijo, niti s spremembami srednjeročnega plana.

Pristojni zvezni organi bodo razpravljali o tem problemu. Osnovno pa je, da predvsem gospodarstvo znotraj sebe poišče rešitev za najtežje probleme.

(Po Tanjugu št. 36. z dne 15. 7. 1967)

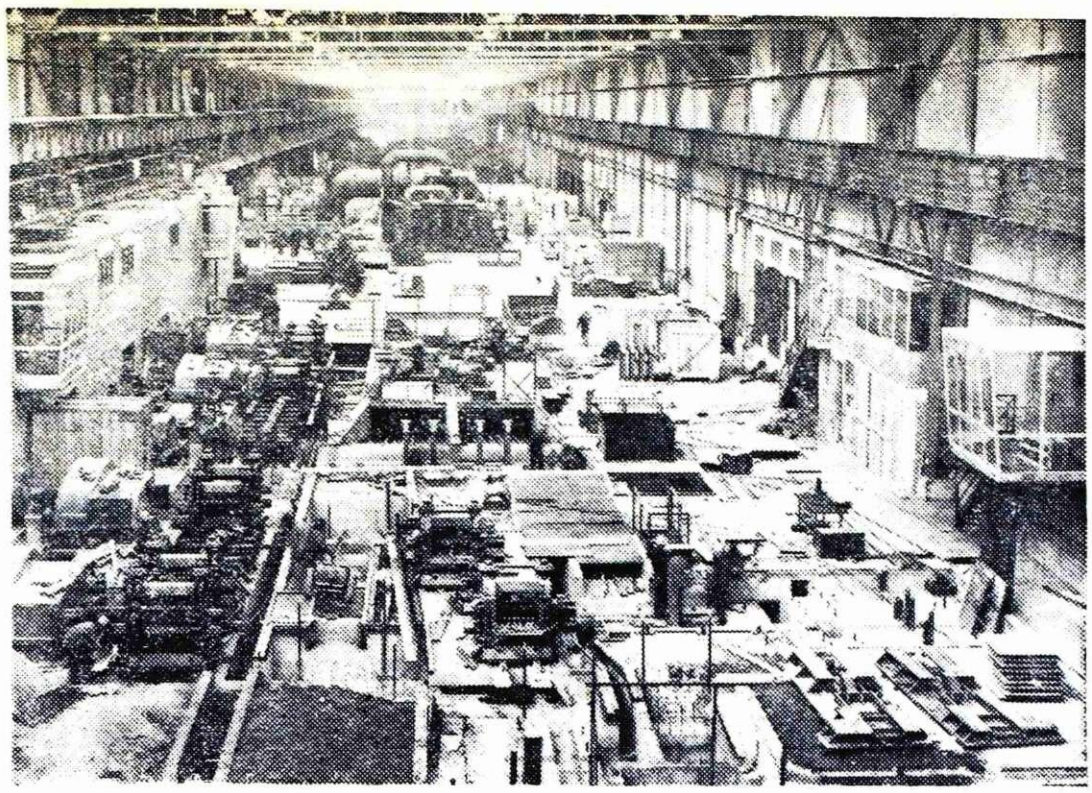

**Tudi v minulih dneh so nadaljevali s preizkušanjem naprav v valjarni žice na Beli. — Na sliki valjarna žice pred preizkušanjem novih naprav**

# Železarski globus

**ZDA** — V železarni družbe McLouth Steel Co. v Detroitu, ki proizvaja v glavnem jeklo za avtomobilsko industrijo, obratuje že od leta 1963 navpična naprava za kontinuirno vlivanje. Sedaj gradijo že drugo napravo, ki bo pričela obratovati leta 1968. Ta naprava, ki bo sestavljena iz štirih posameznih naprav tipa »S« z eno žilo, bo lahko vlivala 100-tonske šarže v brame širine 1520/1320 1120 mm in debeline 305 mm.

**INDIJA** — V letu 1966 so nakopali v indijskih rudnikih skupno 26,5 milijonov ton železove rude, kar je za 12 % več kot v letu 1965. Približno polovico te količine so nakopali v državi Orisa in v bivši portugalski koloniji Goa.

# Obvestilo

Osnovna organizacija Zveze gluhih v Kranju obvešča vse na sluhu in govoru prizadete občane, stanujoče na območju občin Jesenice, Radovljica, Tržič, Kranj in Škofja Loka, da priredi ob priliki mednarodnega dneva gluhih v nedeljo, dne 10. septembra skupinski izlet v Velenje.

Izleta se bodo udeležili člani vseh osnovnih organizacij Zveze gluhih iz Slovenije.

Ob tej priliki bodo v Velenju športna tekmovanja in kulturno-prosvetne prireditve naših članov. Nastopili bodo tudi učenci iz zavoda za gluho mladino iz Ljubljane. Osnovna organizacija Šoštanj bo razvila prvi prapor gluhih v Jugoslaviji. Priložnost bo ogledati novo Velenje.

Vožnja je brezplačna. Za hrano skrbi vsak sam.

Če bo zadostno število udeležencev z Jesenic in iz Radovljice, bo vozil iz Jesenic poseben avtobus, nasprotno pa samo iz Kranja.

Prijave osebno ali pa na dopisnici nam pošljite do 15. avgusta na naš naslov: Zveza gluhih — osnovna organizacija Kranj.

Po prejemu prijav bomo pravočasno objavili v časopisu kraj in čas odhoda avtobusov.

Odbor

**Miha Klinar:**

# TALCI

**Poletje žge.**
**Po jagodah diši iz host**
**in po ciklamnih.**

**Skozi sinjino**
**sonce se preceja**
**v zlatih curkih.**

**Otroci**
**ob potočku**
**se igrajo.**

**Zanje dan**
**iz zlatih strun**
**je stkan;**
**iz pesmi, ki odrasli**
**več je ne poznajo.**

**V potočku se vrte**
**leseni mlinčki.**
**Živahno!**
**Kakor potok klokota...**
**Srebrna pesem!**

**Po vodi**
**drobne noge**
**čofotajo.**

Na cesti
s prahom
sonce se igra.

Otroci zro v prah,
ki ga tovornjaki,
zasedeni z vojaki,
dvignili so s tal.

Tako mikavni
so prameni zlati;
v oblak prahu jih
sonček je natkal.

Ko prah
poleže se, igrajo
naprej se z mlinčki
in se vesele
in komaj zmenijo se,
ko nekje
rafali
iz strojnic
rezko
zadrdrajo.

**»Hajka,« de nekdo.**
**A že tišina**
**pogoltne strele.**
**Vse je kakor prej.**
**In mlinčki se vrte,**
**vrte naprej...**

**Poletje žge.**
**Po jagodah diši iz host**
**in po ciklamnih.**

**Skozi sinjino**
**sonce se preceja**
**v zlatih curkih.**

**Otroci**
**ob potočku**
**se igrajo.**

**Zanje dan**
**iz zlatih strun**
**je stkan;**
**iz pesmi, ki odrasli**
**več je ne poznajo.**

**Iz dalje s hrupom**
**bližajo se**
**tovornjaki**
**in orjejo**
**skoz zlati prah.**

**Triletna punčka**
**s plahimi koraki**
**se bliža cesti;**
**pred tovornjaki**
**jo je čeznjo**
**strah.**

**Umakne se nazaj,**
**da bi oblak prahu**
**ne dvignil je s seboj**
**in ne odnesel.**
**Šele ko odpelje**
**zadnji tovornjak,**
**na cesto**
**plaho uravna korak,**
**na cesto, ki jo je**
**nekdo**
**vso**
**z jagodami rdečimi**
**potresel.**

**A kdo?**
**Pogleda v klanec.**
**Tovornjaki**
**se kot nadušni starci**
**vzpenjajo počasi...**
**Ljudi ne vidi.**

**(Pred lepaki**
**z imeni talcev**
**žalostno stoje.)**

**Ne sliši joka.**
**Z drobnimi koraki**
**hiti in teče**
**v breg za tovornjaki**
**kliče**
**»Hej! Jagode izgubljate,**
**vojaki!«**

**Hiti**
**hiti**
**in kliče**
**kliče, dokler**
**[illegible]ed njo**
**nenadoma**
**ne zdrkne mami**
**in krikne: »Ubili očka so!**
**O bog! O bog!**
**Ubog otrok!**
**Zdaj bova sami,**
**sami...«**

**V mamo Marica strmi,**
**strmi...**

**Potem zajoče.**
**Na cesti kakor jagode**
**rdi kri.**

# Več pozornosti organizaciji in programiranju dela

**(Iz poročila o gibanju gospodarstva komune I.—IV. 1967) Referat za plan, analize in statistiko pri skupščini občine Jesenice je izdelal poročilo o gibanju gospodarstva komune za obdobje januar—april 1967. Iz navedenega poročila so razvidna nekatera dejstva, ki so značilna za obdobje, ko gre za uveljavitev reformnih prizadevanj.**

Osnovne ugotovitve o gibanju gospodarstva komune za omenjeno obdobje so naslednje:

— dohodek podjetij se je letos, v primerjavi z istim obdobjem 1966, zmanjšal za 16,1 %;

— lani je bila delitev dohodka v razmerju 65:35 v korist osebnih dohodkov, letos pa se je to razmerje občutno spremenilo in sicer 86,4:13,6;

— letos je v obdobju januar-april šest delovnih organizacij poslovalo z izgubo (3 zdravilišča, 2 gostinski delovni organizaciji in 1 obrtno podjetje);

— terjatve do kupcev in obveznosti do dobaviteljev so še v nadaljnjem porastu; medsebojno kreditiranje gospodarskih organizacij povzroča precejšnje težave v njihovem poslovanju;

— gibanje osebnih dohodkov je izpod predvidevanj, kar vpliva na dinamiko priliva sredstev v občinski proračun in namenske sklade;

— zaposlenost v gospodarstvu se je letos znižala za 1,2 %, v negospodarskih dejavnostih pa za 3,5 %;

— izkoristek delovnega časa se je v navedenem obdobju letos povečal za 1,2 %, bolj kot posledica zmanjšanja deleža za letne dopuste;

— neopravičeni izostanki z dela (zlasti v gradbeništvu) letos še vedno močno izstopajo; dnevno je z dela neopravičeno izostalo 108 delavcev;

— nadurno delo se je v letošnjih prvih štirih mesecih znižalo za 15,1 %; število nadur pa je kljub temu doseglo tak obseg, da bi lahko redno dnevno zaposlili 597 delavcev;

— domači turizem je še v nadaljnjem upadanju; število tujih gostov pa je v rahlem porastu;

— Železarna je povečala izvoz za 2,3 %, Lesno galanterijski obrat pa gá je znižal za 39 %;

— investicijska dejavnost se je letos zmanjšala za skoraj 16 %, tehnična struktura investicij pa je letos bolj ugodna kot v istem obdobju lani.

Nekatere gornje ugotovitve kažejo, da so v gospodarstvu komune nekateri vzpodbudni premiki, prisotni pa so še vedno tudi pojavi, ki bodo terjali določena prizadevanja prizadetih delovnih skupnosti in njihovih samoupravnih organov, da se bodo stvari obrnile na bolje. Zato morda ne bo odveč, če se ob tem poročilu še nekoliko zadržimo.

Poslovni stroški gospodarskih organizacij so letos naraščali hitreje kot celoten dohodek. Na zmanjšanje dohodka podjetij pa ni vplivala samo povečana amortizacija. Poročilo sicer ne razčlenjuje elementov v strukturi poslovnih stroškov, vendar lahko ugotovimo, da v podjetjih ni bilo zadostnih in ustreznih notranjih ukrepov, da bi se poslovni stroški znižali. Posledice so očitne: interna akumulacija je letos precej nižja od lanske.

Letošnja delitev dohodka v razmerju 86,4:13,6 v korist osebnih dohodkov je lahko samo premostitvene narave.

To je nevaren virus, ki je načel gospodarstvo komune — njegovo akumulacijo. Kaže, da bodo potrebna velika in skupna prizadevanja, da se bo to razmerje popravilo. Pri tem je značilno, da je še lani bilo to razmerje 65:35.

Ti, nič kaj spodbudni simptomi v gospodarstvu se odražajo v dejstvu, da je v letošnjem štirimesečnem obdobju šest delovnih organizacij poslovalo z izgubo, ker niso krile poslovnih stroškov ali osebnih dohodkov.

Nominalni osebni dohodki so v letošnjem obdobju v primerjavi z lanskim nekoliko porasli in sicer: v gospodarstvu za 14,1 %, v negospodarskih dejavnostih pa 15,3 %. Realni osebni dohodki pa so še nekaj nižji. V gospodarstvu so se povečali za 5,3 %, v negospodarski dejavnosti za 6,4%.

V nekaterih panogah gospodarstva in negospodarskih dejavnostih gibanje povprečnih mesečnih osebnih dohodkov v obdobju januar-april 1967 ilustrirajo naslednji podatki:

| panoga | I.—IV. 66 v ND | I.—IV. 67 v ND | indeks |
|---|---|---|---|
| industrija | 834 | 934 | 111,9 |
| gozdarstvo | 610 | 950 | 155,7 |
| gradbeništvo | 511 | 686 | 134,2 |
| promet | 659 | 875 | 132,8 |
| trgovina | 683 | 850 | 124,5 |
| šolstvo | 885 | 1049 | 118,5 |
| bančništvo, zavodi | 731 | 975 | 133,4 |
| drž. uprava, ostal. zavodi | 1319 | 1205 | 91,4 |

Gornji podatki kažejo, da gospodarske organizacije zaostajajo z osebnimi dohodki v odnosu na negospodarske. Glede na znano prizadetost gospodarskih panog in s tem vrednotenje dela, industrija z osebnimi dohodki ni v primernem razmerju. Za to stanje bi verjetno morali iskati vzroke znotraj same industrije, vendar pa pri tem ne gre zanikati zunanje faktorje.

Zaposlenost v občini je prešla v fazo, katere diagramska krivulja se je obrnila navzdol. Tudi prihodnost po tem vprašanju ne kaže, da bi se stanje obrnilo na bolje. Po našem mnenju bo prav kmalu potrebna dokaj poglobljena proučitev tega vprašanja z osnovnim aspektom: Kje in kakšne so možnosti, da bi pričeli procese odpiranja novih delovnih mest in s tem nadaljnjo rast narodnega dohodka.

Analiza koriščenja delovnega časa je v letošnjem štirimesečnem obdobju nekoliko ugodnejša v primerjavi z istim obdobjem lani. Rezultati se kažejo v naslednjem:

— ure čakanja na delo in zastoji so se znižali za 0,3 %,

— boleznine do 30 dni so se znižale za 0,6 %.

— boleznine nad 30 dni so se znižale za 0,5 %.

Gornje pozitivne tendence gre pripisati izboljšani organizaciji dela in spremembam načina finansiranja zdravstvenega zavarovanja.

Med negativne tendence pa moramo šteti:

— razmeroma veliko dnevno neopravičeno izostajanje z dela in

— še vedno visoko število nadurnega dela (477.748 ur).

Skratka odprli so se nekateri problemi zlasti v gospodarstvu komune, ki jih ne kaže podcenjevati. Omenjeno poročilo bosta kmalu pretresla oba zbora skupščine občine Jesenice. Upajmo, da bosta zbora sprejela koristna priporočila za naše delovne organizacije in da bodo rezultati ob koncu leta pokazali ugodnejše stanje.

V naših delovnih organizacijah pa bi se po našem mnenju morali bolj zavzeto lotiti vprašanja organizacije in programiranja dela.

Vibr

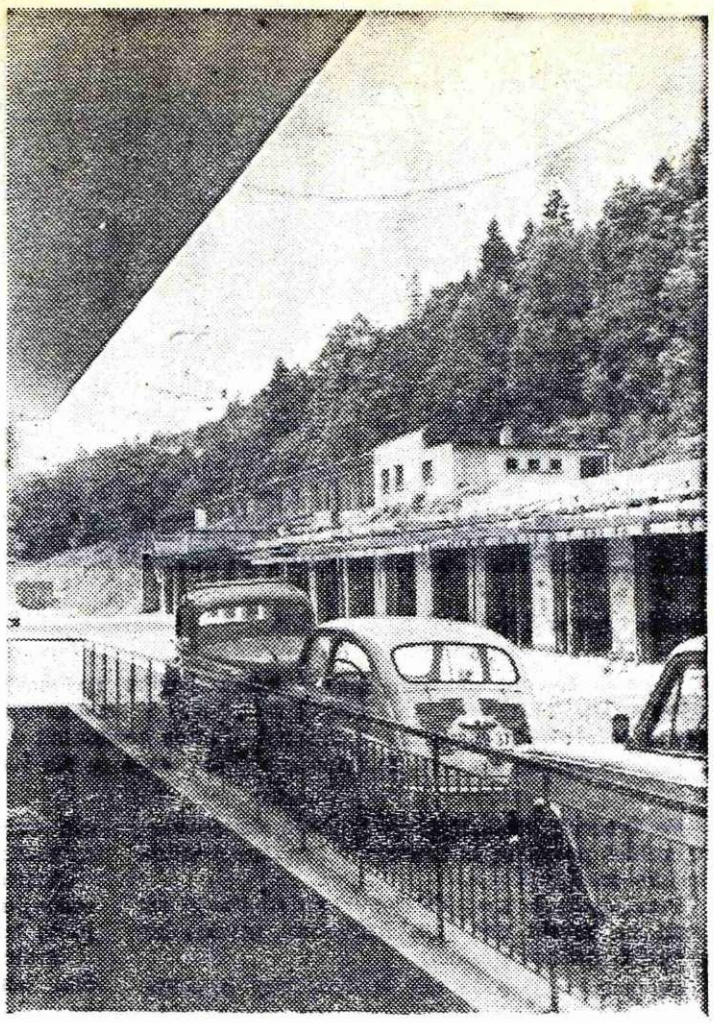

**Izredna gostota motornih vozil na Jesenicah zahteva izkoristiti vse možnosti za gradnjo garaž**

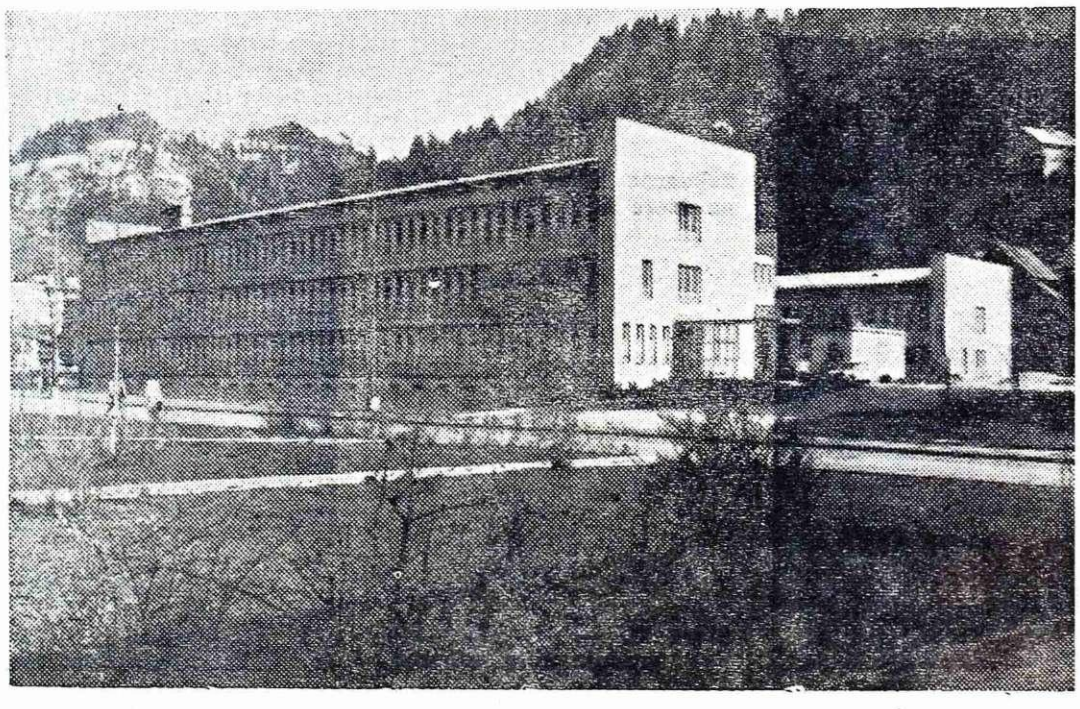

# Za občinski praznik v novih prostorih

**Te dni se bodo preselile službe skupščine občine Jesenice v novi trakt zdravstvenega doma, tako da bo »jeseniška občina« za letošnji občinski praznik že v novih prostorih. V sedanje prostore se bo preselilo sodišče, sodnik za prekrške, kataster in še nekaj služb, tako da bo »Kosova graščina« izpraznjena in po možnosti prodana. V novih prostorih bo tudi sejna dvorana, v kateri bo skupščina imela svoje seje.**

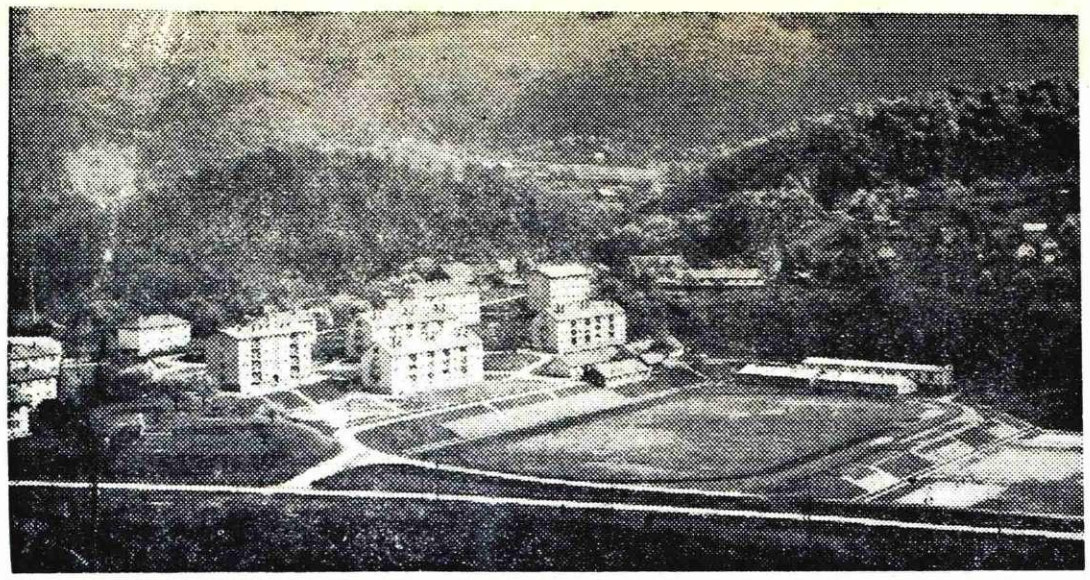

Naselje Lipa nad Štorami se naglo širi

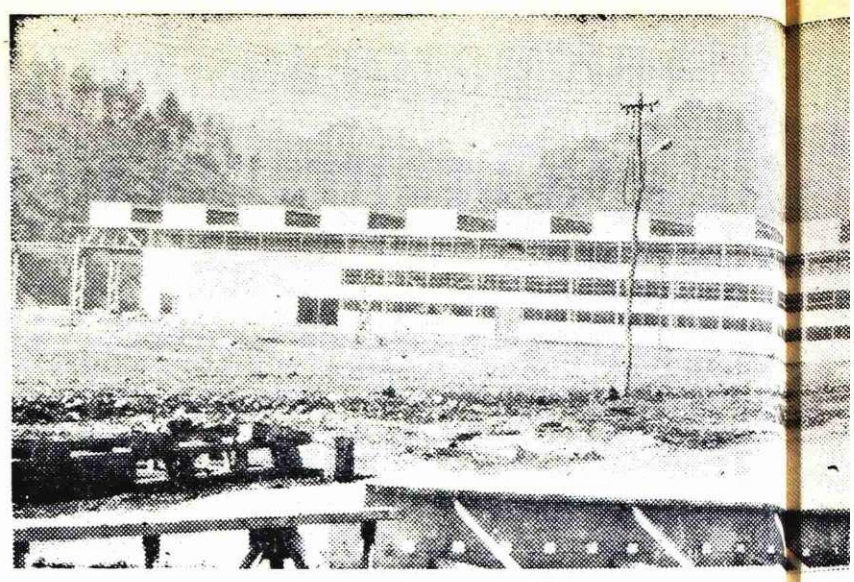

Štore II — pogled na novo livarno sive litine

**V današnji številki uvajamo še eno novo rubriko pod naslovom JUGOSLOVANSKE ŽELEZARNE — NASTANEK, RAZVOJ IN PERSPEKTIVA. V sodelovanju in medsebojni zamenjavi med uredništvi tovarniških časopisov bomo naše bralce seznanjali z ostalimi železarnami v Jugoslaviji. Prva, ki nam je poslala gradivo, je železarna Štore, zato z njo tudi začenjamo našo novo rubriko.**

Po Teharski cesti, ki pelje iz Celja proti vzhodu, prideš po nekaj kilometrih v železarsko-industrijsko naselje Štore.

Pravijo, da je kraj dobil ime po štorih, ki so ostali na mestu današnje železarne, potem, ko so skrčili hrastov gozdič.

Po ustnem izročilu sta se leta 1809 priselila v današnje Štore dva Čeha, ki sta na področju današnje železarne postavila majhno kovačnico. V času avstroogrske monarhije se je iz kovačnice razvila mala livarna. Povod za to je dalo odkritje železove rude pri Pilštajnu, od koder so v Štore z vozili dovažali grodelj ter ga v primitivni livarni pudlali.

Leta 1845 je bil ustanovljen rudnik rjavega premoga v Pečovju, ki se je leta 1851 združil z železarno pod imenom »Berg- und Hüttenwerk Štore« (Rudnik in železarna Štore). Z dograditvami, izboljšavami in popravili so kmalu prešli na za tedanje razmere industrijski način proizvodnje raznih odlitkov, odkovkov, odklopnih plošč, zakovic in drugih proizvodov, ki so bili zaradi odlične kakovosti deležni javnih priznanj.

Zaradi gospodarskih kriz in močne konkurence drugih železarn je podjetje večkrat zabredlo v težave, kar je v letu 1878 privedlo do popolne ustavitve proizvodnje za dobo 5 let. Leta 1878 je podjetje na licitaciji kupil švedski in norveški gen. konzul na Dunaju, Carl Neufeldt, ki je ustanovil delniško družbo.

V letih 1912—1913 je bila predvidena generalna rekonstrukcija podjetja, ki je pa bila zaradi izbruha I. svetovne vojne le delno realizirana. Pomembna pridobitev iz te dobe je 20-tonska SM peč, s katero je podjetje postalo neodvisno od dobave surovega jekla in valjarno. Proizvodnja jeklarne je v tistih časih znašala 8.700 ton valjanih izdelkov letno. V okviru te rekonstrukcije so razširili tudi livarno, kjer so izdelovali kokile.

Vzporedno z železarno se je na zemljišču za sedanjim elektroplavžem razvijala šamotarna, ki jo je leta 1880 ustanovil grof Montecuccoli.

Proizvodnja je bila minimalna. V letu 1946 je bila šamotarna nacionalizirana, dve leti pozneje pa priključena k železarni kot poseben obrat.

Leta 1938 je bila zgrajena cevna livarna, ki je bila do leta 1941 največja livarna v Sloveniji.

Do II. svetovne vojne je bila proizvodnja v železarni Štore več ali manj nenačrtna, kapacitete so bile v primerjavi z današnjimi male. Druga svetovna vojna je pustila znatne sledove na železarni. Obrati so bili opustošeni in celotno podjetje v izredno težavnem stanju.

Po osvoboditvi se je v okviru izgradnje naše bazične industrije pristopilo k obnovi železarne Štore. Tako je že v letu 1946 bruto produkt znašal 697 milijonov din. V letu 1954 je bil zgrajen moderni elektroplavž z zmogljivostjo do 150 ton na 24 ur, v letu 1957 pa še aglomeracija. Oba objekta pomenita za železarno popolno osamosvojitev v pogledu dobave grodlja.

Danes je železarna Štore zrasla v metalurški kombinat, ki zaposluje prek 2.000 ljudi. Podjetje proizvaja surovo železo in jeklo, izdelke sive in valjane in šamotne proizvode in valje. Iz spodnjih razpredelnic je razvidno gibanje proizvodnje in bruto produkta v letih 1963 do vključno 1966.

**Gibanje bruto produkta** (v milijonih S din):

| Leto | Bruto prod. | % |
|---|---|---|
| 1963 | 9377 | 100 |
| 1964 | 9445 | 102 |
| 1965 | 11338 | 121 |
| 1966 | 13229 | 141 |

Gibanje proizvodnje:

| Naziv | 1963 | 1964 | 1965 | 1966 |
|---|---|---|---|---|
| Elektroplavž | 36.614 | 23.032 | 37.897 | 32.551 |
| Valjarna | 30,264 | 31.372 | 32.478 | 32.443 |
| Jeklarna | 35.011 | 36.256 | 37.516 | 38.517 |
| Livarna siv. lit. | 11.450 | 7.349 | 7.585 | 9.522 |
| Livarna valjev | 2.773 | 3.768 | 3.506 | 2.746 |
| Šamotarna | 8.639 | 8.279 | 7.452 | 6.874 |

Novi gospodarski pogoji so narekovali potrebo po modernizaciji podjetja, ker je večina obratov zastarelih in se vse težje prilagajajo novim ekonomskim prilikam. Železarna Štore je pristopila k obsežnem investicijskem programu, ki je v prvi fazi realizacije. Od predračunske vrednosti 21 milijard 900 milijonov S din, je železarna doslej vložila že čez 9,5 milijard S din sredstev v izgradnjo Štore II. Investicije se odvijajo v okviru programa izgradnje slovenskih železarn, po katerem bo izgradnja II zaključena do leta 1971. Razpredelnica nam kaže predvideno proizvodnjo po zaključnem investicijskem programu:

Proizvodnja po letu 1971:

| Naziv | Proizvodnja v tonah |
|---|---|
| Elektroplavž | 112.000 |
| Jeklarna | 110.000 |
| Valjarna | 97.350 |
| Liv. siv. litine | 6.000 |
| Livarna valjev | 10.000 |

Pri proizvodnji, ki je razvidna iz zgornje tabele, se bo povečal bruto produkt na 32 milijard S din, kar pomeni, da se bo ekonomski efekt povečal v primerjavi z današnjim stanjem za okoli 3 krat.

Dasi črna metalurgija ni izvozna panoga, se železarna Štore delno usmerja tudi na inozemska tržišča, kamor izvaža valjane izdelke, litoželezne valje in v zadnjih letih izdelke svoje perspektivne proizvodnje, odlitke iz sferolitine.

Področja izvoza so Italija, Bolgarija, Romunija, obe Nemčiji, Indija, ZAR, Izrael in Švedska.

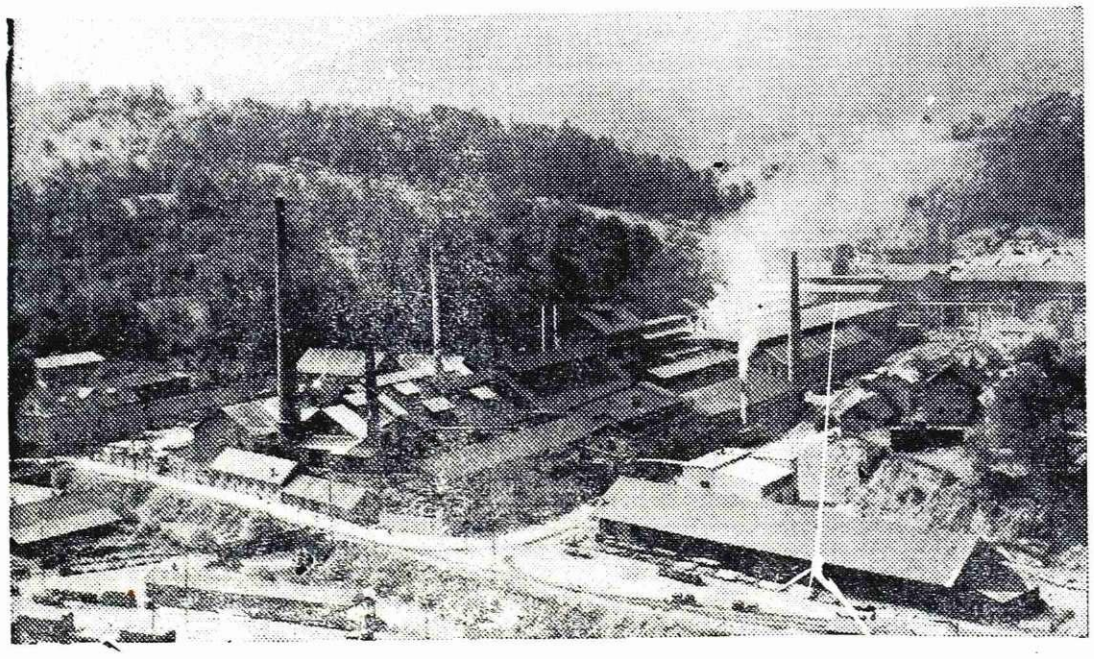

Železarna Štore — pogled na Štore I.

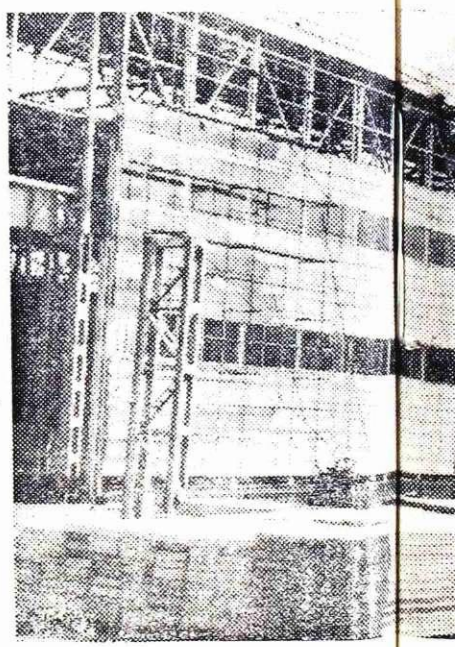

Štore II. — prva faza izgradnje nove valjarne

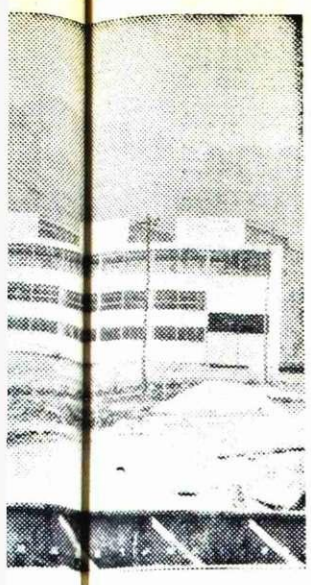

# Jugoslovanske železarne - razvoj in perspektive...

# Železarna Štore

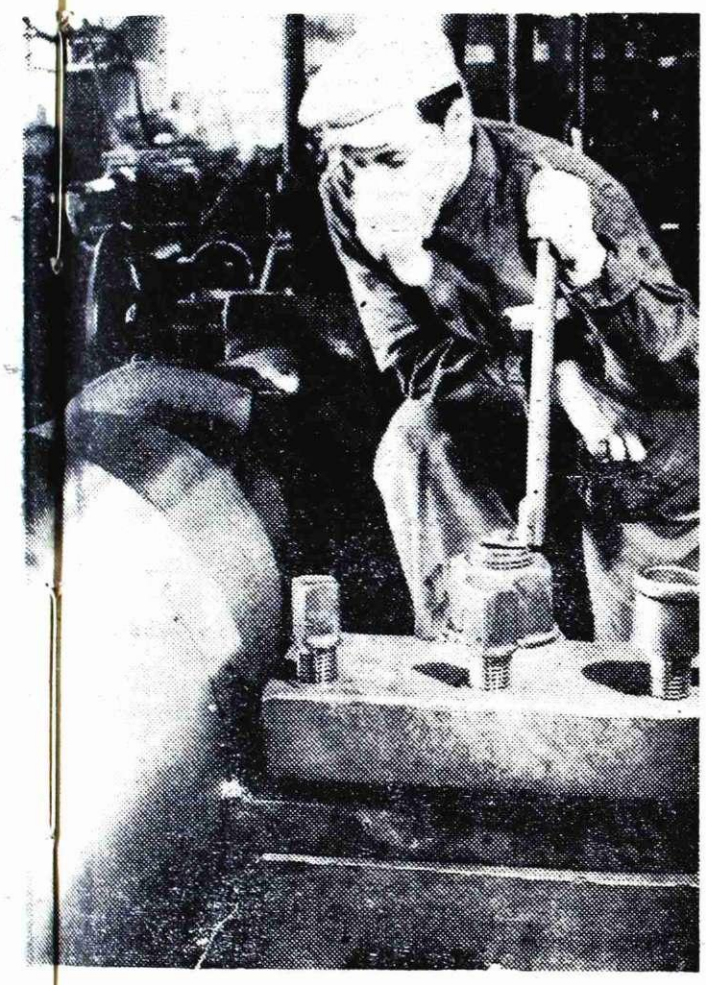

**Železarna Štore bo po končani rekonstrukciji — leta 1971 — v nekaterih kvalitetah potrojila proizvodnjo. Iz skromnih razmer se bo po zaslugi marljivega delovnega kolektiva razvila v moderno železarno (na sliki v obdelovalnici valjev)**

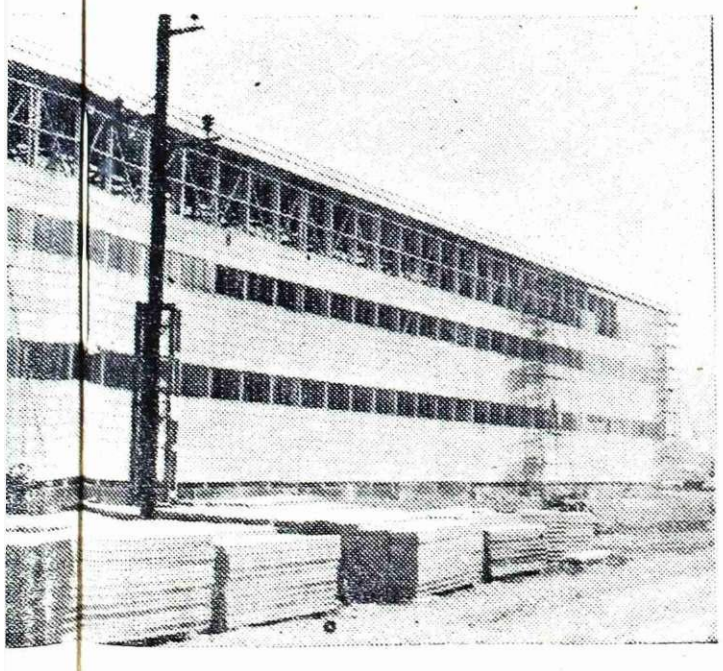

MIHA KLINAR

# ČAS NA BREZCESTJU

## VI. del VELIKI PETEK

**64. nadaljevanje**

— Bog je umrl in položili so ga v grob, — zasliši v duši davne materine besede, ko jo je — šestleten otrok — vprašal, zakaj so z »zmajem« pokrili razpeto Kristusovo telo.

Rad bi molil, a se mu molitev spreminja v vzdihe ob slutnji nesreče, ki prihaja s koraki, ki bobnajo na cesti in ki jih je slišati kakor zamolkel odmev bližajoče se nevihte tudi v cerkev, kjer pojo duhovniki o Kristusovem trpljenju. Potem se mu zazdi, da odmev korakov ni več tako trd in odločno udarjajoč kakor poprej, marveč je čedalje bolj podoben šumu počasne utrujene reke. Nekdo, ki je sedel v klop za njim, polglasno pove, da korakajo v mesto italijanski vojaki.

Italijanski vojaki? Ali niso Italijani potomci Rimljanov, ki so jim farizeji izročili Kristusa, da so ga obsodili na smrt in križali, ga prešine misel, obenem pa se zagleda v rimska vojaka, ki stražita Kristusov grob, da bi preprečila sinu božjemu vstajenje.

— Bo tudi naša usoda taka?

Prav gotovo, ta veliki petek je tudi naš veliki petek. Tako mu že ves dan prišepetava slutnja. Je samo on tak? Ali pa je tu v cerkvi še več takih, saj so tudi obrazi mnogih drugih mračni od skrbi in žalosti.

A zakaj ni Bregar tak? Bregarja samo skrbi, da bi kdo ne zvedel, da je njemu, svaku, naročil, naj pogleda po utrdbah in pobere puške. Skrbi ga zaradi tega, da bi ne zgubil svojega mesta v občinskem odboru, ker veruje, da bodo njegovi voditelji, kakor sta Šmajd in ban Natlačen pri novih oblasteh dosegla, da jim bodo pustile vsaj del oblasti nad Slovenci. Govoril je, kakor da bi bil o tem prepričan, da se bodo za Slovence začeli boljši časi.

In tudi sestra je prepričana, da slabše ne bo, saj vidi v prihodu sovražnika rešitev za svoj nesrečni zakon, rešitev za Bregarja, ki bo, kakor meni sestra, odslej ostajal doma in je ne bo več puščal same. Ali ne pomisli, da bi lahko prišlo še kaj hujšega, kar doživlja ob Bregarju, nad vse. Denimo, da bi prepovedali govoriti slovensko kakor na Koroškem.

— Da, tudi to se lahko zgodi — ga zaboli ta misel. Otroci bi morali v nemško šolo. Učitelji bi jih ščuvali proti staršem in jim vcepljali zaničevanje do slehernega, ki bi govoril slovensko. Zastrupili bi njihove duše s sovraštvom, sin bi ovajal očeta, hči mater. . O tudi take stvari se dogajajo na oni strani Karavank. Ali mu ni o tem pripovedovala ženina teta?

— Tu se niti ne zavedate ne, kako je človeku, ko sme samo doma govoriti slovensko in še doma ne na glas, ker bi ga lahko kdo slišal in ovadil. Potem bi pridrveli rjavosrajčniki, ki jim je vse dovoljeno, pa četudi bi človeka ubili samo zato, ker se ne ravna Hitlerjevi zapovedi: Kärntner sprich deutsch. O šele takrat se zaveš, da je slovenska beseda tvoja duša, da je tvoje meso, tvoja kri...

Morda je tudi pripoved ženine tete kriva, da so v njem tako temne slutnje in bojazen pred prihodnostjo, čeprav te dni na to pripoved ni mislil.

— Kaj so napravili samo z našim župnikom Poljancem, ki se je postavil v bran za slovenske pravice. Zaprli so ga in mu v ječi mešali med hrano steklen prah ali pa ga puščali po več dni brez hrane, tako da ga nismo več prepoznali, ko se je vrnil iz zapora. Prej je bil zajeten gospod, a iz ječe se je vrnil kot živ okostnjak. Zaradi steklenega prahu, ki so mu ga mešali v hrano, mu je zgnilo drobovje in drugi notranji organi. Iz ječe so ga poslali samo še umret.

Morda bi ženina teta ne povedala tega, ko bi prav tedaj, ko je bila na obisku, župnik Poljanec ne umrl in ko bi ne brala, kaj je o tem poročal »Slovenec«. Niti z besedico ni omenil vzroka župnikove smrti.

— Pa je umrl kot mučenik — zvenijo v njem tetine besede, obenem pa mu pogled zdrsne k duhovnikom, ki morda zadnjič smejo peti v slovenskem jeziku o Kristusovem trpljenju.

— V tistem času je Jezus s svojimi učenci prekoračil potok Cedron, tam je bil vrt, kamor je stopil sam s svojimi učenci. Za kraj pa je vedel tudi Juda, ki ga je izdal, saj je tja Jezus s svojimi učenci večkrat zahajal. Torej je Juda, ko je dobil krdelo vojakov in hlapce, ki so mu jih dali duhovniki in farizeji, prišel tja s svetilkami in baklami in orožjem. Jezus, ki je vedel, kaj se bo z njim zgodilo, je stopil naprej in jim rekel: Koga iščete?

— Odgovorili so mu:

— Jezusa Nazareškega.

— In Jezus jim je rekel: Jaz sem.

— Stal pa je med njimi Juda, ki ga je izdal...

Tako po psalmih, ki so jih odpeli, berejo duhovniki v klopeh na stopnišču pred glavnim oltarjem, v Lovrovih mislih pa se zopet pojavi v Judeževi podobi svak Bregar, tak kakor ga je zagledal, ko ga je sestra prvič pripeljala domov in mu ga predstavila.

— Ne vem, kako ti more biti všeč. Kakor Judež Iškarijot je, — je takrat nehote rekel in užalil komaj osemnajstletno sestro.

— Sovražiš ga, ker je uradnik, ker je gospod, ti pa samo kajžar, reven brezpomemben kajžar.

In vendar se mu tak zdi tudi danes po dobrih sedmih letih.

In ne samo njemu! Ali mu ni tako rekel tudi tisti mladi kolesar na cesti?

— Morda je v resnici zaznamovan z Judeževim znamenjem ne samo po zunanjosti, marveč tudi v duši.

— Ne obsojaj, da ne boš sojen, — ga posvari božji glas.

— Bog mi odpusti, če sem mu krivičen...

Prav rad bi priznal ta greh, ko bi se izkazalo v prihodnjih dneh, da je tudi Bregar človek, da ni Judež in da se je samo po naključju znašel med ljudmi, ki jim za dosego svojih sebičnih smotrov ni nič sveto. Morda je samo zato tak, ker ga je življenje potegnilo v Šmajdov vrtinec. Morda je podoben apostolu Petru, ko se je znašel med vojaki in hlapci, ki so prijeli Kristusa; apostolu Petru, o katerem pravkar pripovedujejo pred oltarjem duhovniki:

— Za Jezusom pa sta šla Simon Peter in še neki učenec. Ta učenec je poznal velikega duhovna in je šel za Jezusom na dvorišče, Peter pa je ostal pred vhodom. Ko je učenec prišel ponj, reče Petru dekla vratarica:

— Nisi tudi ti izmed njegovih učencev.

— In on reče: Nisem.

— Hlapci in služabniki pa so stali okrog žerjavivice, zakaj mraz je bilo, in se greli. Stal pa je med njimi tudi Peter in se grel. Veliki duhovnik je tedaj povprašal Jezusa po njegovih učencih in o njegovem nauku. Jezus mu je odgovoril:

— Govoril sem javno pred svetom; vedno sem učil v shodnici in templju, shajališču vseh Judov, in na skrivnem nisem ničesar govoril. Zakaj me torej vprašuješ? Vprašaj tiste, ki so me slišali, kaj sem govoril. Ti vedo.

— Ko pa je pred velikim duhovnikom tako govoril, se mu je približal neki hlapec in ga udaril rekoč: Ali se tako govori z velikim duhovnikom?

— Jezus mu je odgovoril: Če sem govoril krivo, dokaži mi krivico. Če sem govoril prav, zakaj me potem biješ?

— In Annas ga je poslal h Kajfi, velikemu duhovniku. Simon Peter pa je stal ob ognju in se grel. Rekli so mu torej:

— Nisi tudi eden izmed njegovih učencev?

— On pa je zanikal in rekel: Nisem.

Te besede bi lahko veljale tudi za Bregarja, razmišlja Lovro. Morda bodo Bregarja vprašali: Nisi tudi ti eden izmed Slovencev, ki sovražijo Nemce? In Bregar bo zanikal in rekel: Nisem.

— Rekel je eden duhovniških hlapcev (pojo duhovniki), tisti, ki mu je Peter odsekal uho: Te nisem videl v vrtu z njim?

— Drugič je torej Peter zanikal; in petelin je prvič zapel...

Morda bo tudi Bregar drugič zanikal in tudi tretjič?

— Naj zanika! Le da bi se mu potem oglasila vest in bi se pokesal, se našel, postal zvest in trden v slovenstvu in ne poklekal pred tujci, ki nam prinašajo nesrečo in gorje. Ne bodo milostnejši z nami kakor s koroškimi in primorskimi Slovenci. Zakaj bi se potem poniževali pred njimi in prosjačili za milost, ki nam jo bodo odrekli.

Tako razmišlja, čeprav ve, da Bregar Nemcev ne sovraži in da bi tudi sam postal Nemec, ko bi le mogel.

— Judež je, ne Peter.

# Kot žrtve ste padli...

**Svoboda se ne rojeva prek noči. Kdor se zanjo bori, mora biti pripravljen na žrtve, na velike samoodpovedi in tudi na smrt. Toda, kdor zanjo umre, živi večno!**

**Tudi ti, ki so padli tu, nad Hrušico, na Belem polju, so se borili zanjo z večno lepo idejo, da bi človek postal človeku brat.**

**V tistem sončnem julijskem dopoldnevu so sredi razbesnele okupatorjeve soldateske leta 1942 šli svojo zadnjo pot skozi domačo vas. Kam so hitele tisti čas njihove poslednje misli? Prek belih skal Mežaklje v varno zavetje temnih gozdov?**

**K dragim, ki so ostali za rešetkami?**

**V bodočnost, ko bo vroče hrepenenje tisočev, zatiranih in ponižanih, sklesalo nove dni?**

**Tako kratke so bile tiste poslednje minute, tako kratko življenje, ki so ga živeli.**

**Ludviku je bilo komaj 16 let. Ko so ga odpeljali z doma, je prinesel kletko s kanarčkom: »Dajte mu jesti, če ostanete .... če — glas se mu je pretrgal — če se jaz ne vrnem«! in ni se vrnil.**

**Je bil Pajer, pretepen do nezavesti in onemoglosti, brez misli in želja? Kupa trpljenja je bila tako polna, da je smrt prihajala kot odrešitev. Regljanje strojnic je bila pesem, ki je odpirala vrata v brezčasje. Objem zemlje, oškropljene s toplo krvjo je bil mehak in tolažeč.**

**So se štirje Ambrožičevi bratje utegnili posloviti med seboj? Brat ob bratu! Solza v očeh .... Tudi ti, najmlajši ..... Pustite živeti vsaj najmlajšega! Ne, ne prosi milosti zame, ob tebi bom, do konca. Kakor so bile skupne naše poti, naše misli, naši ideali, tako naj bo skupna naša smrt.**

**Brat ob bratu, oči potopljene v daljavo, kjer se v ozki dolini srečuje bistra Sava s črnimi plavži, kjer se nad visokim Stolom pne sinje nebo; prek s soncem oblitih obzorij vabijo najtišje sanje. — Zbogom mati, ne joči, bodi trdna.**

**Ne kloni žena, dvigni glavo, zaupaj v lepši jutrišnji dan! Pogum, otroci moji, naj pesem z naših host sprosti vihar, ki bo zbrisal krivico s tega sveta in nas maščeval.**

**Lica so krvavela, onemele so besede, ugasnile oči, umrle želje!**

**Narava v bohotnem poletnem cvetju, kakor čarobni vrt. Toda najlepše, najdražje cvetove, ki niso utegnili zazoreti in se osuti, kosi smrt. V njenem ledenem dihu ugaša toplota sončnega dne.**

**Na belem plakatu — 46 imen. Nekje je v srca segel krik: moj mož, moj sin, moj brat!**

**Krvavo se spušča sonce v zaton. Prek travnikov, livad, tiho šepeče veter: štirideset in šest. Šestinštirideset življenj, šestinštirideset trupel. Nemih, obtožujočih, vpijočih po maščevanju. Težke veje smrek na Belem polju se sklanjajo prav do zemlje, kot bi ljubkovale prst, kjer so odtisnjene njihove poslednje stopinje.**

**Iz krvi prestreljenih src rasto ciklame, nežne, drobne cvetke razbolelih spominov.**

**Vsako poletje zrasto, kakor bi hotele zaznamovati sledove krvavih kapelj na poti, ki jo je prehodil naš narod v težki borbi za svobodo.**

**25 let je minulo od takrat. Dovolj, da je zrasla nova generacija, toda ne dovolj, da bi spomine zbrisal čas.**

**Še posedajo na klopci ob spomeniku na Belem polju matere — žene. Še nosijo črne rute. Z bridkostjo se zastro oči, v njih so še skrite grenke solze, neizjokane v samotah prečutih noči.**

**Šumenje Save v dolini prisluhne tihim akordom: Kot žrtve ste padli v borbi za nas...**

**Toda, ne le kot žrtve, kot junaki nepozabne dobe. Zavedali so se, da bodo njihovi ideali živeli dalje, izoblikovani v trdno, svobodno in srečnejšo bodočnost.**

**M.**

# Rdeča deteljica za tovariša Edvarda Kardelja

Prostor v časopisu nam ni dovoljeval, da bi predstavili bralcem že prej tri stare revolucionarje, ki smo jih srečali na proslavi dneva borca v Završnici. To sta Stanko Toplak, Ivan Krinžar in Jože Resman, udeleženci doslej malo znane konference komunistov gornjega dela Gorenjske v Završnici 1937. leta. Konferenco je pripravil in vodil narodni heroj Stane Žagar, prisostvoval pa ji je tudi tovariš Edvard Kardelj.

Stanko Toplak živi v Kranju in je član Komunistične partije od leta 1934. Prve dni oboroženega odpora proti okupatorju je bil organizator kranjske čete. Kmalu nato je bil ujet in poslan v taborišče Mathausen. Ivan Križnar je rojen 1892 na Okroglem pri Kranju, toda že 40 let živi v Lipnici pri Kropi. Pravi, da je član partije od 1920. leta vendar ima priznan staž samo od leta 1931., ko je začel sodelovati s Stanetom Žagarjem. Po poklicu je obrtnik — sedlar. Med vojno je bil nekaj časa namestnik okrožnega sekretarja Komunistične partije za kranjsko okrožje.

Kmet Jože Resman je rojen 1910 na Srednji Dobravi pri Kropi. S Stanetom Žagarjem in Ivanom Križnarjem je bil v isti partijski celici od leta 1931.

O partijski konferenci v dolini Završnice pred tridesetimi leti so nam povedali naslednje:

Konference se je udeležilo okrog 30 komunistov. Na zborno mesto pri žagi nad umetnim jezerom so prihajali po dva in dva, da ne bi vzbujali pozornost ljudi in policije. Zvečer so se razšli postopoma tako kot so prišli. Vse je bilo v največji tajnosti. Večina udeležencev se med seboj ni poznala, zato tudi v razpravi nihče ni po priimku omenjal človeka o katerem je tekla beseda. Javno so govorili samo o tistih, ki so jih poznali vsi navzoči. Križnar se zelo dobro spominja, da so na konferenci zelo veliko razpravljali o oportunizmu v jeseniški partijski organizaciji. Toda spomini so obledeli in Križnar, Toplak in Resman se ne spominjajo podrobnosti.

Tovariš Edvard Kardelj je dopoldne zelo dolgo govoril o utrjevanju partije in obrazložil novo linijo, ki zahteva, da se komunisti množično vključujejo v razne kulturne in športne ter društvene organizacije v katerih naj širijo ideje komunizma.

Opoldne so sestanek prekinili in vsak je jedel to, kar je prinesel s seboj. Popoldne so premaknili mesto konference nekoliko višje in nadaljevali razpravo vse do večera. Tovariš Edvard Kardelj je tudi popoldne v daljši razpravi opozoril na pretečo nevarnost fašizma in vojne.

In kdo je pripeljal tovariša Kardelja v dolino Završnice?

Tovariš Kardelj se je pripeljal z vlakom do Žirovnice, kjer ga je čakal Johan Bertoncelj. Bertoncelj ni vedel koga pričakuje in kdo je oseba, ki jo mora varno pripeljati v Završnico na konferenco. Razpoznavni znak je bila rdeča deteljica na reverju suknjiča. Ko je tovariš Kardelj na železniški postaji v Žirovnici opazil človeka z rdečo deteljico, mu je pristopil in izmenjala sta dogovorjeni gesli. Bertoncelj je šel naprej, Kardelj pa okrog 20 do 30 metrov za njim. Vse do zbornega mesta nista spregovorila niti besedice. Policijske provokacije so komuniste izučile, kako se je treba varovati v primeru, če policija neopazno enega od njih zasleduje, da bi potom njega odkrila še njegove sodelavce.

Uredništvo Železarja je tovariša Kardelja pismeno zaprosilo naj opiše svoje spomine na ta dogodek. Tovariš Kardelj nam je odgovoril, da je bilo po ustanovnem kongresu KPS na Čebinah zelo veliko področnih posvetovanj komunistov v raznih krajih in da se prav zato vseh podrobnosti s konference v Završnici ne spominja. V pismu je omenil, da bi se podrobnosti na konferenci najbolj spominjal Perko.

# 30. julij dan prešernovcev

**Jutri, v nedeljo bo ob pobočju Šmarjetne gore v Stražišču pri Kranju proslava 25-letnice ustanovitve Prešernove brigade. Na zadnjem sestanku za pripravo te proslave so ugotovili, da je bilo v brigadi čez 1500 borcev in da je od ustanovitve do konca vojne izgubila 250 borcev. Proslava, ki je pod pokroviteljstvom občine Kranj in na katero je vabljen tudi predsednik republike tovariš Tito, se bo pričela ob 10. uri. V kulturnem programu bodo sodelovali člani kulturne skupine IX. korpusa, združeni pevski zbori občine Kranj in godba na pihala. Za veselo razpoloženje pa bodo skrbeli Veseli planšarji.**

**aR**

Od leve proti desni STANKO TOPLAK (z očali), IVAN KRIŽNAR (v sredi) in JOŽE RESMAN

# Program dela organizacije SZDL in njenih organov v občini Jesenice

**Na osnovi poročila in razprave na 1. seji konference SZDL občine Jesenice je osvojen naslednji program dela Socialistične zveze za obdobje enega leta:**

1. Zasedanje občinske konference, katere člane izvolijo neposredno krajevne organizacije Socialistične zveze, pomeni nadaljnji korak v utrjevanju Socialistične zveze. Vsebina delovanja Socialistične zveze v uveljavljanju novega statuta se odraža v iskanju in oblikovanju novih oblik organiziranja in aktivnosti, ki omogočajo široko javno razpravo in dogovarjanje o vseh družbeno ekonomskih in političnih vprašanjih in problemih, ki so skrb vseh članov Socialistične zveze. Pri tem je v prvi vrsti upoštevati dejstvo, da se v čim večji meri razvijajo taki demokratski odnosi v Socialistični zvezi, ki ustrezajo doseženi stopnji družbenega razvoja.

2. Družbena reforma, kot zavestna akcija preobrazbe družbe, je izhodišče v politični akciji vseh naprednih sil. Sodobni družbeno politični razvoj zahteva od Socialistične zveze politično budnost in aktivnost ter energično nasprotovanje vsem poskusom ogrožanja v borbi za nadaljnji razvoj samoupravljanja in humanih medsebojnih odnosov. Socialistična zveza je dolžna, da s svojim političnim delovanjem razširja spoznanje in utrjuje prepričanost, da je politika reforme z uveljavljanjem pozicije delovnega človeka premišljena in organizirana družbena akcija, ki vodi k progresivnemu razreševanju objektivnih protislovij in konfliktov, razvijanju odgovornosti samoupravnega reda in discipline v družbi in istočasno paralizira sovražno dejavnost.

3. Politična afirmacija Jugoslavije v svetu narekuje, da se Socialistična zveza tudi v bodoče aktivno vključuje pri aktualnih mednarodnih vprašanjih s ciljem, da podpre vsa napredna gibanja odvisnih in neodvisnih dežel v borbi za popolno politično in ekonomsko osamosvojitev ter da nastopa javno proti vsem agresivnim poskusom reakcionarnih sil, ki lahko s svojo nerazumnostjo pripeljejo svet v novo vojno.

4. Iz teh splošnih ocen je naloga Konference in njenih organov:

a) da vodstva Socialistične zveze v občinskih in javnih organizacijah iščejo povsod najboljše rešitve v določenih nalogah in opravljajo tudi vzgojno funkcijo s tem, da vzgajajo delavce v boljše in aktivnejše samoupravljalce;

b) da izoblikujejo tako vsebino dela vodstev Socialistične zveze, ki izvira iz možnosti v okviru komune in da z jasnimi stališči onemogočijo delovanje vsem, ki se izživljajo v iluzijah idealne družbe ali dogmatskimi nastopi v javnosti ter poizkušajo zamegliti vse, kar je pozitivnega, pa je to možno uresničiti;

c) zato mora Socialistična zveza pri svoji aktivnosti poznati dogajanja v komuni. Samo s spoznavanjem konkretne situacije in realno oceno stanja bodo akcije Socialistične zveze uspešne pri reševanju tistih vprašanj, ki so v danem obdobju najaktualnejša. To pa pomeni, da bodo konferenca, predsedstvo ter skupine z vodstvi krajevnih organizacij sproti ocenile, katero vprašanje bodo obravnavali.

5. Vprašanja, o katerih naj konference in njeni organi razpravljajo v tej mandatni dobi:

— utrjevanje krajevne samouprave;

— problem vključevanja žensk in mladine v družbena dogajanja;

— razvoj gospodarstva in vprašanje zaposlovanja v komuni;

— materialni položaj negospodarskih dejavnosti v komuni;

— ustanovitev in financiranje izobraževalne skupnosti v komuni;

— otroško varstvo;

— delovanje občinske skupščine v pogojih deetatizacije in uveljavljanja družbenega samoupravljanja;

— pomoč in pritožbe občanov pri uveljavljanju ustavnih pravic;

— politična ocena volitev in priprava za bodoče volitve.

**Občinska konferenca SZDL Jesenice**

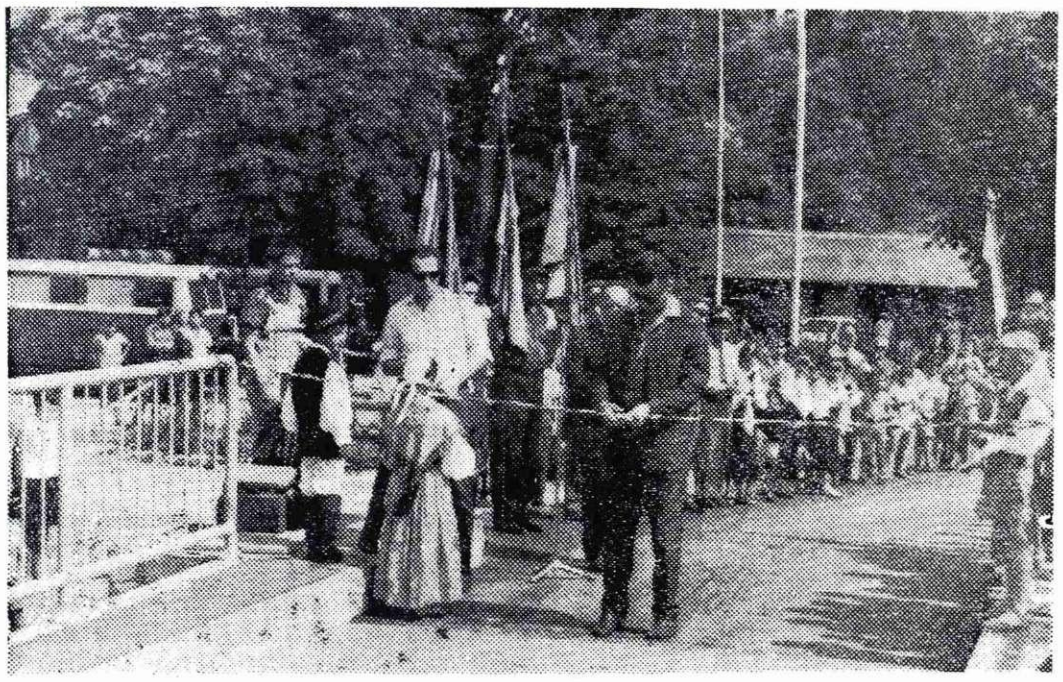

**V soboto zvečer, na praznik dneva vstaje, so fanfare naznanile enotedensko praznovanje krajevnega praznika na Hrušici. Za svoj praznik so vaščani izbrali 27. julij. Na ta dan leta 1942 so Nemci na Belem polju pri Hrušici ustrelili 46 talcev. Prvi dan letošnjega že 15. praznovanja krajevnega praznika, je bila slovesna seja predstavnikov družbeno-političnih organizacij. V nedeljo pa je bil za vaščane najpomembnejši dogodek, ko so prometu izročili 45 metrov dolg in 6 metrov širok betonski most čez Savo. Most je svojemu namenu izročil predsednik občinske skupščine občine Jesenice France Šavan.**

# Še enkrat »Zakaj taka zamuda?«

**V 28. številki glasila »Železar« je pisec V. M. objavil članek pod naslovom »Zakaj taka zamuda?«, v katerem obravnava nepravočasno opravljen prevoz pogrebcev dne 6. julija 1967 z Javornika na Blejsko Dobravo, ki je bil naročen v prometni pisarni poslovne enote Ljubljana transport na Jesenicah.**

**Ker pa se z ugotovitvami pisca V. M. ne strinjamo, posredujemo javnosti naslednji odgovor:**

**Naročnik prevoza se je zglasil v prometni pisarni pri prometniku potniškega prometa in posredoval naročilo za prevoz pogrebcev za pokojnim Matevžem Vengarjem z dvema avtobusoma. Naročilo je bilo sprejeto, istočasno pa zagotovljeno, da bosta avtobusa prispela dne 6. 7. t. l. do 15. ure, s čimer je naročnik prevoza tudi soglašal.**

**Naknadno pa je naročnik prevoza pri službujočem prometniku tovornega prometa izrazil željo, da bi bil prevoz pogrebcev opravljen ob 14.30 in ne ob 15. uri, kakor je bilo prvotno dogovorjeno.**

**Ob tej priliki je prometnik tovornega prometa naročniku prevoza jasno povedal, da njegovi želji ne more ustreči in da avtobusov ne bo pred 15. uro, kajti šele ob tej uri so na voljo potrebna vozila, ki pa morajo predhodno med 14. in 15. uro opraviti prevoze delavcev na delavskih progah.**

**Pripominjamo, da se doslej prevozi pogrebcev v popoldanskem času niso opravljali pred 15. uro, ker je to za nas tehnično neizvedljivo, zaradi že omenjenega razloga. To dejstvo bi morali upoštevati tako tisti, ki posredujejo naročila, kakor tudi tisti, ki sestavljajo program pogrebov.**

**Smatramo, da nas v tem primeru ne zadene prav nobena krivda, kajti prevozni pogoji so bili naročniku prevoza zadosti jasno posredovani, v teh mejah pa je bil prevoz tudi opravljen.**

**Iz prometne pisarne prometnega podjetja LJUBLJANA TRANSPORT poslovna enota Jesenice**

# Zelo uspel izlet vojaških vojnih invalidov

V začetku julija sta krajevna odbora Zveze vojaških vojnih invalidov Sava — Podmežaklja in Kranjska gora — Mojstrana organizirala izlet svojih članov v Lokavco pri Ajdovščini. S tem so vrnili obisk vojaškim vojnim invalidom iz Lokavca, ki so v lanskem letu obiskali Jesenice. Z avtobusom so odpotovali prek Vršiča, Bovca in Nove Gorice v Lokavco, kjer so jih pred spomenikom padlih borcev NOV pozdravili predstavniki KO ZVVI in domači pevski zbor. Po krajših pozdravnih nagovorih so se invalidi iz naše občine še dalj časa pogovarjali s svojimi sovrstniki iz Lokavce ob prijetnih zvokih harmonike. Zelo pozorne in gostoljubne domačine so povabili, naj prihodnje leto spet obiščejo Jesenice.

K uspelemu izletu so z denarno podporo pomagali: trgovski podejtji »Zarja« in »Rožca«, občinski sindikalni svet, trgovsko in gostinsko podjetje »Gorenjka«, Turistično društvo iz Kranjske gore in občinska komisija vojaških vojnih invalidov.

K. Z.

# 30. VII. srečanje na Hrušici

Vse internirance, zapornike in deportirance vabimo na tovariško srečanje, **ki bo v nedeljo, 30. julija ob 15.30 uri v domu Svobode na Hrušici.**

Po dolgih letih naj to srečanje zopet obnovi osebne stike med tovariši in znanci, ki so skupaj prenašali trpljenje v koncentracijskih taboriščih, zaporih in izseljeniških taboriščih v nacistični Nemčiji in Italiji ter tudi izgnanci v Srbiji.

Tega srečanja, ki bo ob 25-letnici streljanja talcev na Hrušici in ob prazniku občine Jesenice, se bo udeležila tudi tovarišica Vida Tomšičeva, ki bo imela priložnostni govor.

Po končanem programu bo odkritje spomenika ustreljenim talcem na Belem polju, nato pa družabno popoldne v prostorih doma Svobode na Hrušici. Pridite vsi!

Komisija za internirance,
zapornike in deportirance

**Dopisujte v »Železarja«**

# Uporabniki cest

STOP

**VSAK ŠESTI SLOVENEC ZNA VOZITI MOTORNO VOZILO**

Porast prometa z motornimi vozili je pri nas tako velik, da opravičeno zaskrbljujoče gledamo v prihodnost. Po statistiki o razvoju motorizacije v Sloveniji vpliva na gostoto prometa porast prometa tujih vozil. V letu 1964 je znašalo število vstopov tujih vozil 1,528.000, v letu 1966 pa že 7,800.000. Presegel je vsa predvidevanja, saj je porastel v dveh letih za petkrat.

Za varnost prometa na cestah pa so zaskrbljujoči tudi podatki o porastu števila domačih motornih vozil. Število osebnih avtomobilov, ki je v letu 1964 znašalo 43.065, se je v letu 1966 zvišalo na 68.022. Vseh registriranih motornih vozil pa je bilo v Sloveniji koncem leta 1966 116.072, kar pomeni, da že beležimo na vsakih 14 prebivalcev po eno motorno vozilo. Še večji napredek, kar je vsekakor pozitivno, pa je bil dosežen v številu registriranih voznikov motornih vozil, ki jih je bilo koncem minulega leta 268.000. To pomeni, da zna voziti motorno kolo vsak šesti Slovenec.

Razvoj motorizacije, porast števila motornih vozil, pa ima tudi negativne posledice, saj število prometnih nesreč iz leta v leto narašča. To dokazuje pregled smrtnih nesreč v zadnjih dveh letih. Medtem ko se je število vozil v letu 1966 povečalo nasproti letu 1965 za 13 odstotkov, se je število smrtnih nesreč povečalo v istem obdobju kar za 22,3 odstotka. To so zaskrbljujoči podatki, ki terjajo vedno zahtevnejšo vzgojo voznikov motornih vozil, vedno boljšo cestno-prometno preventivo, vedno boljše ceste in vedno močnejšo cestno-prometno službo. Spričo tolikega porasta cestnega prometa v Sloveniji bi se morali v še večji meri zavedati dejstva, da je dobro in sodobno organiziran promet in njegovo prilagajanje rastočim vsakodnevnim potrebam proizvodnje in standarda, eden temeljnih pogojev za uspešen razvoj gospodarstva in turizma pri nas.

P. U.

**PROMETNE NESREČE V JUNIJU**

V preteklem mesecu je bilo v naši občini na cestah 29 prometnih nesreč, pri katerih so bili štirje težje in štirje lažje poškodovani, medtem ko škodo cenijo na 40.730 N din.

Največ nesreč — kar 14 — je bilo na Jesenicah, devet jih je bilo v zgornjesavski dolini, ostalih šest pa na področju Žirovnice in ostalih cest v občini.

Vzroki nesreč so bili:

zaradi neprevidne vožnje je bilo šest nesreč, zaradi neprimerne hitrosti pet, zaradi nepravilnega prehitevanja tri, nenadnega prečkanja dve, izsiljevanja prednosti tri, vinjenosti dve, nenadnega zavijanja dve, pri srečavanju dve ter zaradi ostalih vzrokov štiri.

Že zopet sta na prvem mestu neprevidna vožnja in neprimerna hitrost, kar naj bo opozorilo vsem voznikom, da je bolje žrtvovati nekaj minut časa, kot pa tvegati življenje.

S. H.

## Misli

Človek nima dovolj moči, da bi v vsem ubogal pamet.

— — —

Vsakdo se pritožuje nad svojim spominom, nihče pa ne nad svojo razsodnostjo.

— — —

V življenju ugajamo večkrat bolj z napakami kakor z vrlinami.

— — —

Naj je dejanje še tako blesteče, mu ne moremo priznati veličine, če ni sad velikega načrta.

— — —

Dejanja in načrti ne bodo rodili zrelega sadu, če ni med njimi pravega sorazmerja.

*La Rochefoucauld*

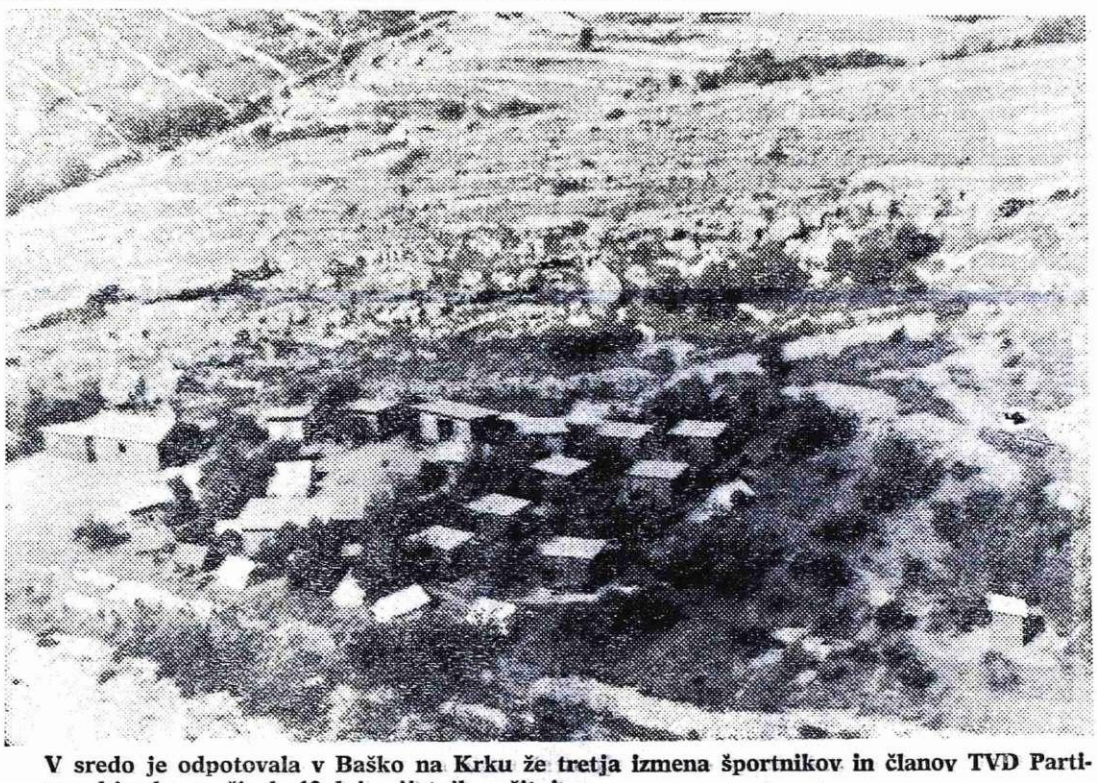

**V sredo je odpotovala v Baško na Krku že tretja izmena športnikov in članov TVD Partizan, kjer bo preživela 12 dni prijetnih počitnic**

**V ČETRTEK, 3. AVGUSTA, BO OB 20. URI NA HOKEJSKEM IGRIŠČU VEČER MEHIKANSKE PESMI V IZVEDBI ANSAMBLA »MAGNIFICO« IZ SKOPJA**

Vstopnice so že v prodaji. Pri nabavi deset in več vstopnic je 10 % popusta. Vstopnice za sedeže na hokejskem igrišču v slučaju dežja veljajo tudi za gledališče.

Konzorcij letnih prireditev na Jesenicah

# Lepo je v naši domovini

(nadalj. in konec)

Ob štirih popoldan je bila zopet malica, do petih ali šestih kopanje in takrat so že pohiteli k večerji; po večerji so se igrali, so peli, čitali knjige in časopise, pisali barvne razglednice domov, da so srečno prispeli, da je tu zelo lepo, da je hrana okusna in obilna. Pisemski nabiralnik je sprejel še razglednice s pozdravi prijateljem in znancem, saj se je bilo treba vsem oglasiti z morja. Pri večernem zboru je med pesmijo zdrsnila naša zastava z vrha droga, da bo lepo zvita pričakala naslednje jutranje pesmi »Lepo je...«

Ob devetih zvečer je le polagoma utihnil prešeren smeh, še nedokončane šale so morale počakati naslednjega dne. Dežurni vodič je utišal še zadnje govornike in pripovedovalce šaljivih zgodbic, nekatere mlajše mladoletnike (ce) pa je prepričal, da sedaj ni časa za lunjenje, tem manj, ker lune ni bilo na nočnem nebu, kjer so sijale le zvezde, med njimi pa je kdaj pa kdaj zdrvel žareč satelit, morda sovjetski, morda ameriški. Mladi pa so se izgovarjali, da ne morejo spati zato, ker po okoliških hribih nad taborom blejajo in se derejo ovce, ki se pasejo leto in dan brez pastirja, te dni pa so jih njih lastniki prignali v tropih po strmih stezah med kamnitimi zidanimi ograjami v Baško, kjer so jih ostrigli, nekaj ovc in jagnjičev odprodali, ves trop pa znova zaznamovali z zeleno, rdečo in črno barvo v znak razpoznavanja lastnine; mimo našega tabora so jih nekaj dni gonili na travnate kršne planote. Krške ovce so zelo plašne, že malo podivjane; boje se tujega človeka, še bolj pa kač (domačini pravijo, da jih ni, če pa so, da so nestrupene), boje se krokarjev, jastrebov in planinskih orlov mrhovinarjev, ki priplovejo z Velebita in krožijo nad otoki in ovčjimi tropi, iščoč hrane, če si je kakšna ovca zlomila nogo, ali pa padla prek skal in strmih sten v prepad; poleg teh smrtnih sovražnikov preže na ovce še lisice, ki so se zelo razplodile, zlasti od takrat, ko jih je nek italijanski lisičji farmar izpustil, preden je zapustil otok Krk ter se preselil v Italijo; domači lovci jim ne pridejo do živega, saj jim številne jame in rovi skalnatih pobočij nudijo varna skrivališča, strupa pa lisicam ne smejo nastavljati, zaradi ovc.

Med travami na kamnitih tleh in med zidan. ogradami koder se pasejo ovčji tropi, rastejo številna zdravilna zelišča in cvetlice, ki s svojim močnim vonjem opajajo vroč zrak nad segretimi skalami. Bivši delni lastnik zemljišča, na katerem stoji jeseniški tabor, odlično pozna zdravilna zelišča, ki zdravijo prebavila, srce in kri, pomirjajo pa tudi razdražene živce; teh zdravilnih zelišč in cvetlic je toliko, da bi jih marljiv poznavalec lahko nabral na vagone, a nihče jih ne nabira.

# Učni uspehi osnovnih šol v šolskem letu 1966/67

**V naši občini je v preteklem šolskem letu obiskovalo osnovne šole 3.357 učencev ali skoraj 200 učencev manj kot pred petimi leti. Brez negativnih ocen je izdelalo razred 2668 učencev ali 79,5 odstotka, z eno negativno oceno pa je v smislu zakona napredovalo 283 učencev ali 8,4 %. Skupaj je torej napredovalo v višji razred 2.951 učencev ali 87,90 %. Razred ponavlja z eno negativno oceno, ker so jih imeli iz istega predmeta že v preteklem šolskem letu, 52 učencev, z dvema 108, s tremi ali več pa 397 učencev.**

Ti podatki nam povedo, da je učni uspeh v občini že nekaj let nazaj na istem nivoju. Kljub temu, da so se znatno izboljšali materialni pogoji naših šol, predmetnik in učni načrt, strokovna struktura učnega osebja in drugo, se rezultati ne popravljajo. Vendar pa moramo zaradi objektivnega vrednotenja teh rezultatov upoštevati vse vzroke, ki vplivajo na nezadovoljive učne rezultate. Med najvažnejše uvrščamo kostitucionalne in zdravstvene faktorje, neurejene socialne in družinske razmere, objektivne in subjektivne težave v šolah (delo v več izmenah, pomanjkanje sodobnih učnih sredstev, nezadovoljiva strokovna, psihološka in pedagoška pripravljenost enega dela učnega osebja in še vedno pomanjkljivi učni načrti).

Že sama analiza strukture družin šoloobveznih otrok nam presenetljivo popolno potrjuje gornje trditve. V občini živi 547 šoloobveznih otrok ali 16,29 % v nepopolnih družinah, 252 otrok ali 7,5 % živi pri materah samohranilkah, 43,4 % je v občini družin, kjer sta zaposlena oba roditelja šoloobveznih otrok.

Analiza družin šoloobveznih otrok nam pokaže tudi, da je v občini 5,9 % družin, v katerih kraljuje doma alkohol, 8,7 % družin bremeni bolezen v družini, 4,9 % družinsko nesoglasje, 5,4 % nezanimanje staršev za otroke in 3,9 % družin, kjer slabo ravnajo z otroki.

Z učnimi uspehi moramo povezovati tudi izobrazbeno strukturo staršev. Brez osnovne šole oz. z enim razredom je 1,96 % očetov in 1,96 % mater šoloobveznih otrok, od 1. do 4. razreda osnovne šole je 14,11 % očetov in 15 % mater, z nepopolno osnovno šolo je 19,17 očetov in 24,44 % mater, z osnovno šolo je 19,29 % očetov in 29,68 % mater, z nižjo strokovno šolo je 24,50 % očetov in 16,37 % mater, s srednjo šolo je 11,73 % očetov in 9,05 % mater, z višjo in visoko šolo pa je 3,74 % očetov in 1,16 % mater šoloobveznih otrok. Po izobrazbeni strukturi lahko presojamo pomoč doma učencem in sploh interes in odnos staršev do vzgoje in izobraževanja.

Iz vsega tega lahko povzemamo le to, če hočemo izboljševati učne rezultate na osnovnih šolah, potem moramo načrtno, preudarno in razumno odpravljati vse vzroke in ne neuspeh prevračati samo na en ali drug vzrok. Pri tem gre za sanacijo nekaterih vzrokov z razvijanjem vzgojno varstvene dejavnosti oz. celodnevnega bivanja učencev v šolah, z razvijanjem raznih služb v šolah (psiholog, sociolog, pedagog), s še nadaljnjo krepitvijo materialne osnove šolstva (novi učni prostori, učna sredstva, stimulacija prosv. kadra in dr.), z zdravstvenim varstvom in drugim. Če izhajamo samo iz tega, da družbo letno veljajo učenci, ki ponavljajo, skoraj 8 milijonov starih dinarjev, brez tega, kar veljajo starše, brez otroških dodatkov, brez tega, da se vključujejo v proizvodnjo leto ali dve kasneje in drugih posledic, potem je jasno, kam morajo biti usmerjene naše bodoče naložbe. S tem pa se tesno povezuje tudi intenzifikacija učnega dela znotraj šol.

Ne, da bi na problem učnega uspeha poizkušali gledati celostno in se zaletavati le v drobne, nepomembne in neumestne stvari (združevanje šol, notranje rezerve i dr.), ne bomo koristili nadaljnjemu razvoju vzgoje in izobraževanja v občini.

(Podatke sem vzel iz letnega poročila Zavoda za prosvetno pedagoško službo Jesenice in iz posebne analize o dinamiki učencev in strukturi staršev, ki jo je izdelal isti zavod.)

Jova

# Pred cvetlično razstavo na Jesenicah

Še niso povsem zbledeli vtisi na lepote lanskoletne razstave in že je zopet prišel čas, ko bomo občudovali ponovno razstavo cvetja. Tudi to leto je bilo za Hortikulturno društvo nadvse plodno. Po zimski sezoni, v kateri so bila poučna predavanja in skromni začetki delovanja akvaristične in gobarske sekcije, smo se znašli v pomladi. Pomlad smo pričakali bolj pripravljeni kot prejšnja leta. Društvo je dobilo svoje prostore, v katerih ima svoj preskrbovalni center za člane društva. V centru so si člani nabavili semena, zaščitna sredstva, gnojila, zemljo za lončnice ter ostalo opremo. Lastni prostori so za društvo velika pridobitev, od tu se bo še lažje širila hortikulturna misel med ljudmi. V času delovanja društva se je marsikaj polepšalo v kraju, le smeti nočejo in nočejo postati dovolj rentabilne, da bi jih komunalno podjetje bolj z veseljem odvažalo na gojišče muh in mikroorganizmov ob avstrijski progi.

Kot vse ostale bo tudi letošnja razstava posvečena občinskemu prazniku. Otvoritev razstave bo 5. avgusta ob 18. uri v prostorih obeh osnovnih šol na Jesenicah. Na razstavi bodo sodelovali isti razstavljavci kot na lanskoletni. Od tujih gostov bosta tudi letos razstavljala vrtnarija Karl in semenarna Streit iz Beljaka. S pomočjo semenarne Ljubljana bo možna nabava žlahtnih sort srobota čebulic tulipanov, raznih uvoženih zaščitnih sredstev, gnojil ter lončkov in zabojčkov. Razstavni prostor bo zajel vse prvo nadstropje obeh osnovnih šol. V drugem nadstropju pa bodo prodajni oddelki razstavljalcev. Na razstavi bodo člani društva prikazali svoje najljubše lončnice. Letošnja novost pa bo prikaz vseh sort gladiol, ki jih danes gojimo pri nas. Prav tako bo vidna povrtnina, ki pri nas najbolj uspeva. Povrtnino so člani vzgojili na pobudo društva, kot poizkus, kaj bo v zadimljenem ozračju najbolj uspelo. Na podlagi letošnjih rezultatov bo lahko društvo svetovalo pri nakupu semen. Ena učilnica v šoli bo namenjena razstavi kaktusov in gob iz neposredne okolice Jesenic, če bodo do takrat zrasle.

Ker so stroški za pripravo razstave precej visoki, se je odbor društva odločil, da uvede letos simbolično vstopnino v znesku 1 N din. Za šolsko mladino in vojake pa bo vstop prost. Na razstavi pa pričakujemo še en pomemben dogodek društva — vpis tisočega člana društva. Čim več nas bo, tem lepše bo naše železarsko mesto.

**A. K.**

# biti mlad...

razen za domače potrebe. Nad taborom se razprostira obširna kotlina, kjer so nekoč bile njive, žitna polja s pšenico, ržjo, ječmenom, danes pa je vse zapuščeno, prepuščeno le ovcam. Lastnik, ki ima trop sto ovc (pred leti jih je imel več sto in nekaj krav), je pripovedoval: »Ostali smo samo stari, mladina nas je zapustila že po prvi svetovni vojni, še bolj pa po drugi; odšli so na Reko, v Senj in Zagreb, na ladje in prek morja; tako ni delavcev, ki bi obdelovali kamnita polja, njive in vinograde v terasah. Nekoč je tod bilo veselo, zlasti ob žetvi in pozneje ob trgatvi. V tej kotlini je bilo več kmetij, vsaka je imela svojo kapelico — cerkvico; zato pravimo tej kotlini Crikvice, pri eni cerkvici ob hladnem izviru pa da je bila celo božja pot.« Izvir žive vode je še danes, žal je zelo šibak; delita si ga lastnik za ovce in tabor; čeprav so izvir zajeli v zbiralnik, morajo kljub temu v taboru varčevati z vodo; od zbiralnika so na zemeljski površini položene vodovodne cevi, zato se voda hitro segreje in sparjena ni pitna, treba jo je prekuhati v črno kavo, ki je je vedno dovolj v posodah ob kuhinji za žejo. Po pitno vodo hodijo s posodami v Baško, kjer je ob cesti ob obali močan izvir hladne studenčnice. Glede vinogradov pa je domačin pripovedoval, da jih je v drugi polovici 19. stoletja uničila trsna bolezen filoksera. Pred tem je Baška trgovala z vinom po vsej jugovzhodni obali Jadranskega morja, zlasti z mesti: Senj, kjer so kupovali hrano in drva ter les za ladje, s Kotorom, z Reko, Pulo in Trstom. Poleg trgovine, vinogradništva in ovčereje ter čebelarstva je Baščanom nudilo nekoč obilo zaslužka še ribištvo, pomorstvo in ladjedelništvo. Ko pa je propadlo vinogradništvo in ladjedelništvo, se je precej prebivalstva izselilo v dalmatinska mesta in v Ameriko. S turizmom so se začeli baviti šele leta 1908, ko so privabili v svoje mestece češke goste; tako je bila češka Baška nasproti madžarski Crikvenici in nemški Opatiji. Danes pa je poleg ribištva in pomorstva turizem glavna gospodarska veja maloštevilnih, večinoma starih prebivalcev Baške. Lansko leto je v tem času bilo okrog 5.000 domačih in tujih gostov, letos pa — v letu turizma — jih je z mladinskimi kolonijami vred le nekaj čez 1.000; vsepovsod, v hotelih, vilah in pri zasebnikih je še dovolj prostora; Baščani pa se tolažijo, da bodo domači in tuji gostje še prišli. Na pomolu se ob prihodu belih ladij zbirajo in zaskrbljeno zro na nje, ki pa plovejo večinoma prazne. Morda je gostov kaj več v drugih letoviščih na otoku Krku — v Omišlju, v Malinski, v Vrbniku ter v glavnem mestu Krku, kjer še stoji starodavni grad krških knezov Frankopanov, ki so nekdaj bili najuglednejša hrvatska plemiška rodovina poleg Zrinjskih in Šubičev.

Na obali, ko so skalnate stene Prviča žarele v zahajajočem soncu in se je iz morja dvigal moder mrak, je stari ribič mnogokaj povedal, za poskušnjo pa je prinesel domače žganje travarico, ki jo znajo Baščani žgati z zdravilnimi zelišči.

Sonce, morje, zrak, to pa so zdravila za mladino. Od jutra do večera je sonce žgalo in pripekalo, da so mladi Jeseničani lepo zagoreli, porjaveli in celo počrneli, saj so se marljivo mazali z oljem kot starogrški in starorimski atleti ter se obračali kot prašički na ražnju. Telovadna profesorja Samarjeva in Rakovec sta neplavalce učila plavati, drugi vzgojitelji vodiči pa so skrbeli, da so se pravilno sončili in senčili; zdravniška sestra Emilija je imela le malo dela, saj je bilo vse zdravo (razen malo rdeče kože); da so potešile mlade jedce in lačneže so skrbele štiri kuharice, hrano je dnevno oskrboval neutrudni ekonom Ferbežar, ki je s prostovoljci z vozičkom pa tudi na svojem kolesu pripeljali iz Baške svež kruh, zelenjavo, meso in ribe; upravnik tabora Gabrijel je poleg drugega svojega dela sestavljal pestre jedilnike — sporazumno s taborovodjem, tako da je bila domača hrana okusna in obilna.

In tako so bili v jeseniškem taboru v prvi izmeni vsi zelo zadovoljni, tako taborno osebje kot vodiči — vzgojitelji, ki so skrbno bdeli nad razigranimi mladimi taborniki, ki so letovali za nagrado za odličen uspeh, poleg odličnjakov pa so bili igralci, pevci pionirskega in mladinskega šolskega pevskega zbora ter telovadci, ki so dosegli najboljše rezultate na raznih tekmovanjih; po teh merilih so bili zajeti učenci od vštetega četrtega do vštetega osmega razreda. Ob morju so preživeli dvanajst lepih dni (dva dni je pihala tudi senjska burja, ki pa ni napravila nobene škode). Vsak učenec je prispeval za letovanje po 8.000 S dinarjev, medtem ko je 7.000 S dinarjev prispevala šola od namenskih prispevkov za šolsko glasilo »Mladi samorastnik in od čistega dohodka gledališke igre »Emil in detektivi«, ki so jo učenci uprizorili pred koncem šolskega leta.

V šotore in lesene hišice pa so se v drugi izmeni naselili člani »Partizana« z Javornika in Koroške Bele, drugi izmeni pa bosta sledili še tretja in četrta.

Jože Tomažič

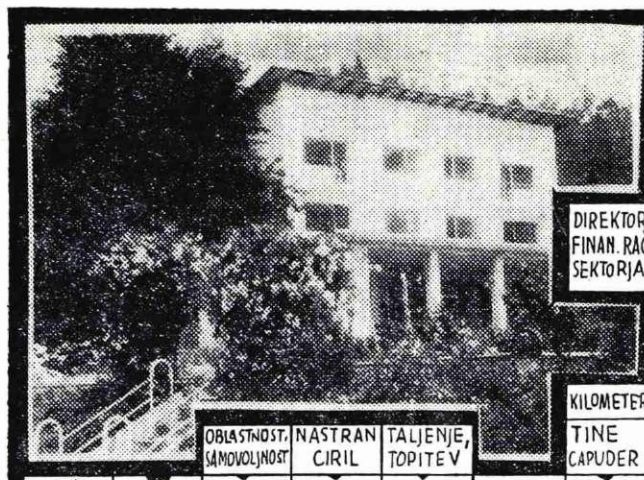

NOVI SAD
ZOFA BREZ NASLONJALA
SELO
BLAGO
IME TEKAČA CLARKA
ŽENSKO TELOVADNO ORODJE
PRISTANIŠČE V KALIFORNIJI
VINKO VODOPIVEC
ISAAC NEWTON
IME ASTRONOMA KOPERNIKA

DIREKTOR FINAN. RAČ SEKTORJA

RELIKT
STROKOVNJAK V KAZ. PRAVU

MOŠKO IME
KUTINA
SORODNICA

KILOMETER
TINE CAPUDER

1
ZGLED, IDEAL

TEMELJITOST, DOSLEDNOST

NAPLAČILO

OBLASTNOST, SAMOVOLJNOST
NASTRAN CIRIL
TALJENJE, TOPITEV

NEMŠKI FILOZOF IMMANUEL

PAŠNIK, LIVADA

TUJE ŽENSKO IME

ITAL. ŽGANA PIJAČA
JOŽE TIŠNIKAR

PRAVNIŠKI POKLIC
KOZAŠKI POGLAVAR

OSTER KONEC POLOTOKA

LJUBLJANA
SEVERNI JELEN

...CE TUNG

MESTO V ROMUNIJI
SREDIŠČE VRTENJA

GOTHEJEVA MATI

IKRNIK

SOZVOČJE

NOGOMETAŠ SARAJEVSK. ŽELEZNIČARJA

LATINSKI VEZNIK
RUDI ROZMAN

SLOVENSKI TELOVADEC TINE...

ČEŠKA PRITRDILNICA
GEOMETR. POJEM

LJUBKA GOZDNA ŽIVAL
TONE NEDOG

SKISAN, KISLEGA OKUSA

GL. MESTO ITALIJE
ANTONIJA FRANCOŠKO

ARABSKI ŽREBEC

TANTAL
BOGINJA ZORE

PLES

GORA BLIZU LJUBLJANE

ŽLAHTEN PLIN
TURŠKI VELIKAŠ

JAMRANJE JAVK
ŽENSKO IME
ANTON HUDARIN
DARILO

Ɛ

BLAGO, KI GA PREVAŽAMO - KARGO

DELAVSKI SVET
NAJV. GORA TURČIJE

GORA NA HALKIDIKI
SENO DRUGE KOŠNJE

SEZNAM, SPISEK

OKORELOST, ODREVENELOST

KRILO STAVBE
VRSTA BELILA

USTVARJALEC

LEOŠ JANAČEK

DRUGO IME SIAMA
PESNIK SORŠK. POLJA

POKRAJINA V VIETNAMU

AM. FILM. IGR. MARYLIN
KRALJ ŽIVALI

ZNANO LETOVIŠKO MESTECE NA PAGU
LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE

PODOBNOST, ANALOGIJA
VONJAVNI SVET

KUHAR LOVRO
REČNO PREVOZNO SREDSTVO

VENEC ZA ZMAGOVALCE

DEL TELESA
GREGOR KLANČNIK

TOVARNA V KRANJU

PAST, ZANKA
EDVARD BENEŠ

DEL USTNE VOTLINE
ZADEVA, SPOR

STVARNIK SVETA PO VEROVANJU STARIH EGIPČANOV

LAHKO ATLETSKA DISCIPLINA

STIK VERZOV

TINE MARKEŽ
STRUPEN PLIN

VEČANJE RAZSEŽNOSTI

CE
ŽEN. PEVSKI GLAS

SVOD NAD NAMI

ANGLEŠKO LETALSTVO
AMER. MOŠ IME

SPODNJI DEL POSODE
REKA V ANGLIJI

BOJEVNICE
STANE POTOKAR

ITALIJAN. SPOLNIK
ANTE MAHKOTA

PISEC „BOBROV"
PAVEL KUNAVER

EVGEN THALER
ŽORGA IVAN

ELEKTRIČNO NABIT DELEC

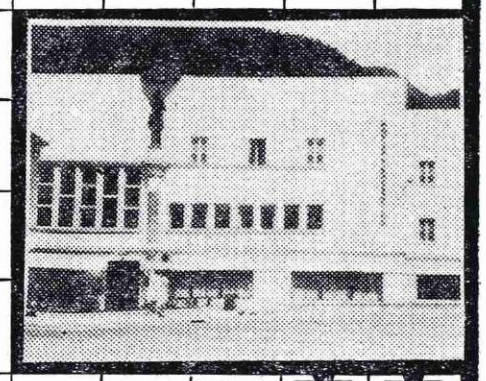

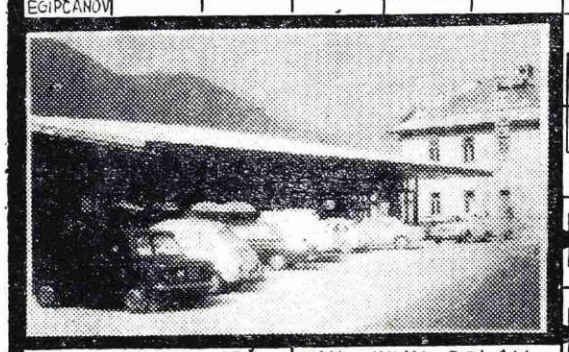

SESTAVIL: REMIGIJ NOČ
RISAL: MILAN POLAK

# NAGRADNA KRIŽANKA

Današnja slikovna križanka je nagradna. Z žrebom bomo reševalcem s pravilnimi rešitvami razdelili naslednje nagrade:

1 nagrada 50 N din
2 nagradi po 40 N din
3 nagrade po 30 N din
4 nagrade po 20 N din

Rešitve vpišite v izrezan lik križanke čitljivo in z velikimi črkami.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, na katero označite NAGRADNA KRIŽANKA in napišite svoj naslov ter obrat, v katerem delate.

Rešitve pošljite najpozneje do vključno 9. avgusta do 9. ure na naslov: UREDNIŠTVO ŽELEZARJA, ŽELEZARNA JESENICE.

Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

# Telesna kultura

## Več pozornosti mlajšim kadrom

**V veliki dvorani delavskega doma pri Jelenu so se zbrali zgornjesavski smučarji na redni letni konferenci. Konferenci sta prisostvovala še sekretar Smučarske zveze Slovenije Miloš Rutar in predstavnik ŠD Jesenice Viktor Brun. Po uvodnih referatih, ki so jih imeli predsednik društva inž. Milan Marolt, tehnični vodja Slavan Berlisk in blagajnik Julka Slamnik, smo lahko zasledili, da je klub dobro delal. Iz poročil, kakor tudi razprav, bomo povzeli nekaj najbolj zanimivih problemov.**

Že več kot leto dni je, kar so se zgornjesavski smučarji združili v enotno društvo Jesenice. V samih krajih pa še vedno delajo bolj ali manj uspešno smučarski klubi, ki skrbijo za razvoj smučarskega športa. Uspehi te združitve so že vidni, je dejal predsednik inž. Marolt. Tudi oprema smučarjev je zadovoljiva. Ne morejo pa se pohvaliti s kvaliteto v posameznih panogah. Da bi to vrzel čimprej premostili, bodo več pozornosti posvetili mlajšim kadrom, predvsem talentiranim, skratka tistim, ki so na manjših tekmovanjih pokazali vidne rezultate. S tehničnimi in drugimi izkušnjami pa bodo pomagali še šolam ter delovnim organizacijam, vsem tistim, ki se ukvarjajo z rekreacijskim smučanjem. V tehničnem poročilu smo zasledili, da se tekmovalci premalo pripravljajo na novo sezono in da vse preveč spijo na lanskoletnih lovorikah. V kratkem bodo imeli tudi interni tečaj za trenerje, ker teh iz leta v leto vedno bolj primanjkuje. Mnogo so tudi govorili o pomanjkanju finančnih sredstev, zato je tehnični v svojem poročilu poudaril, da ne bodo v prihodnje več podpirali množičnosti, ampak bodo dali poudarek kvaliteti. Za množičnost bodo morali skrbeti klubi v posameznih krajih.

Po poročilih je sledila živahna razprava, ki je dala vodstvu kluba smernice za bodoče delo. Sekretar Smučarske zveze Slovenije je na vse navzoče apeliral, naj v prihodnje posvetijo več pozornosti vzgoji lastnih smučarskih učiteljev, ki jih ravno v tem delu Slovenije primanjkuje. Smučarski učitelji so tisti, ki bodo vzgajali mlade kadre. Zelo zadovoljivo pa se je izrazil v imenu Smučarske zveze Slovenije o delu društva, v isti sapi pa je že izrekel nekaj pikrih na račun skakalnega športa. Profesor telesne vzgoje Šmitek je v razpravi poudaril, da smučarski šport v osnovnih šolah v občini močno stagnira. Premakniti ga z mrtve točke, v kateri se je znašel, ga bo zelo težko. Najprej je potrebno zainteresirati ves pedagoški kader, da bi športne dneve v zimskem času izkoriščali predvsem za smučanje in sankanje, uvesti pa je treba tudi več cenenih tekmovanj. V razpravi so še ugotovili, da fuzija ni rodila pričakovanih uspehov. Vzroke za to je predvsem treba iskati v nestalni formi nekaterih tekmovalcev. V tej zagati se je predvsem znašel alpski referat. S tekme v tekmo naši smučarji slabše vozijo. Na prvih mestih pa se pojavljajo nova imena, toda žal iz drugih smučarskih središč, kot iz Maribora in Kranja. Večkratni državni reprezentant Andrej Klinar pa je v razpravi poudaril, da je nujno treba podpreti šole in dati večji poudarek učiteljem smučanja. Z načrtnim delom je treba pričeti že z mladino, staro okrog pet let. Seveda uspehi pa bodo vidni šele po desetih ali petnajstih letih. Posebej je še poudaril, da se tekmovalci vse premalo trudijo za rezultate. Vse preveč se ukvarjajo z rekreativnim smučanjem, manj pa s tekmovanjem. Andrej Klinar je zaključil, da naj klub v prihodnje ne podpira takih tekmovalcev.

Ob zaključku letne konference so sprejeli tudi več sklepov, najboljšim smučarjem pretekle sezone pa podarili skromna priznanja.

P. Karlin

## Kratke športne brzojavke

Kakor lansko leto, tako bodo tudi letos jeseniški hokejisti tekmovali za alpski pokal. Število moštev, ki se bodo potegovala za ta naslov, bo v letošnji sezoni večje. KAC-u, Cortini, Jesenicam so se pridružila Feldkirchen (Avstrija), Bolzano (Italija), Augsburg (Nemčija) in Ortisei (Italija).

— — —

Za evropski hokejski pokal, ki bo odigran v sezoni 1967/68, bo igralo 16 evropskih moštev. Lanskoletni prvouvrščeni ZKL Brno (ČSSR), Dukla (ČSSR), ECH Kloten (Švica), Brynaes, Gaevle (Švedska), Ferencvaroš (Madžarska), Legia (Poljska), ZSKA Sofija (Bolgarija), Chamonix (Francija), KAC (Avstrija), Cortina (Italija), Obreilijat 38 Pori (Finska), Valerengen (Švedska), Gladsaxe SF (Danska), Dinamo (DDR), Düsseldorf (NDR) in HK Jesenice (Jugoslavija).

— — —

Košarkarski klub Jesenice je pred nedavnim izvedel veliko tombolo z glavnim dobitkom ŠKODA 1000 MB. Predsednik kluba Božič je na seji uprave ŠD Jesenice obvestil navzoče funkcionarje o poteku te prireditve. Košarkarskemu klubu Jesenice je ostalo čistega dobička 755.000 S din. Istočasno se je vsem, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi tombole, za ves trud najtopleje zahvalil.

Pred nedavnim je v Bagdadu zasedala mednarodna FIS komisija za smučarske skoke. Poleg ostalega dela je ta najvišji forum za smučarske skoke in polete sprejemal tudi nove člane — sodnike v svoje vrste. To največje športno priznanje je dobil tudi naš sodelavec **Slavan Berlisk.** S tem priznanjem bodo mnogo pridobili zgornjesavski smučarji. Že dolgo časa je bilo za slabe uvrstitve naših tekmovalcev krivo nestrokovno in pristransko sojenje.

— — —

V zadnji številki Železarja smo poročali, da je kopališče v Ukovi zaprto. Danes pa lahko zapišemo bolj veselo vest, da kopališče zopet normalno obratuje. V kopališču se sedaj ponovno zbirajo mladi kopalci in naši sodelavci. V železarni pa so nam tudi zagotovili, da v prihodnje do podobnih zastojev ne bo prišlo in da bodo vodo redno menjavali.

P. K.

## Športne prireditve za občinski praznik

V okviru občinskega praznika bo na Jesenicah v dneh 29. in 30. julija, to je v soboto in nedeljo, turnir za memorial Tomaža Trojarja. Razpored tekem je naslednji:

sobota ob 16. uri: Fužinar : Jesenice
nedelja ob 9. uri: Ljubljana : Fužinar
nedelja ob 10.30 uri: Jesenice : Ljubljana

To bo turnir trenutno najmočnejših slovenskih moštev in pričakujemo lepe igre.

— — —

Ljubitelji balinanja pa bodo imeli priliko videti na balinišču v bazi mednarodni balinarski turnir s pričetkom v nedeljo, 30. julija ob 8. uri zjutraj.

— — —

V petek, 4. avgusta, bo na športnem igrišču atletski miting.

— — —

V ponedeljek in torek, 7. in 8. avgusta, bo na Kredarici prvo slovensko letno prvenstvo v alpskem smučanju v organizaciji smučarskega društva Jesenice. Tekmovalci bodo tekmovali v veleslalomu in slalomu.

— — —

V torek, 8. avgusta s pričetkom ob 20. uri bo na letnem kopališču na Jesenicah revija na vodi v izvedbi čehoslovaške skupine AKVABEL iz Brna.

— — —

V sredo, 9. avgusta bo ponovitev čehoslovaške revije v letnem kopališču s pričetkom ob 17. uri.

VABLJENI!

## Redna seja UO ŠD Jesenice

V ponedeljek popoldan je bila redna seja uprave ŠD Jesenice, na kateri so največ razpravljali o delitvi finančnih sredstev. Uprava ŠD Jesenice se je znašla v precej kritičnem položaju. Na voljo imajo samo 15 milijonov S din za celotno dejavnost 14 klubov. Posebna finančna komisija, ki je razdeljevala ta denar, se je dokončno odločila, da razdeli med klube samo 13,900.000 S din, 1,100.000 S din pa bodo pustili v rezervnem skladu. Ta denar bodo ob koncu leta dali na voljo najbolj delovnim klubom.

Iz poročil smo lahko razvideli, da so nekateri klubi že v minusu, zato so tudi sprejeli sklep, ki ga bodo dosledno izvajali proti vsem klubom, da vsak klub, ki bo imel primanjkljaj, takoj ukinejo. V primeru, da sam najde sredstva, pa mu bodo ponovno dovolili nadaljnje delovanje. Začasno se prepove delovanje plavalnemu klubu zaradi neredov, s katerimi je vse navzoče obvestil direktor uprave za vzdrževanje športnih objektov.

Dolgo časa so se zadržali tudi ob vprašanju nogometnega kluba. Za normalno delovanje manjka klubu prek milijon S din, katerega pa uprava športnega društva ne more zagotoviti. Zato so tudi načelno sprejeli sklep, da po vsej verjetnosti v jesenskem delu ne bo nastopilo jeseniško prvo moštvo. S tem sklepom so seznanili tudi predsednika nogometnega kluba. Poseben posvet pa bodo še imeli z nogometnim klubom, odbojkarskim klubom, klubom kegljačev na asfaltu in hokej klubom, skratka s tistimi, katerih saldo prikazuje že primanjkljaj. Predstavniki omenjenih klubov se bodo morali odločiti skupaj z upravo ŠD Jesenice, ali naj se ta vrsta športa na Jesenicah še goji.

Ob koncu je predsednik društva Frančeškin prebral še apel smučarskega društva Jesenice, da naj uprava ŠD Jesenice čimprej skliče posvet med šolskimi športnimi društvi in občinsko zvezo za telesno kulturo Jesenice o problemu smučanja v zgornjesavski dolini.

P. Karlin

## 20 let obrtnega podjetja Kroj

Ob skromnih pogojih je pred dvajsetimi leti pričelo obratovati obrtno podjetje KROJ na Jesenicah. Štirje pomočniki, dva vajenca in trije šivalni stroji, to je bil začetek obrtnega podjetja. Iz leta v leto se je podjetje širilo in leta 1950 se je h KROJU priključil še krojaški obrat železarne s šestimi pomočniki in petimi šivalnimi stroji. Letos pa ima podjetje zaposlenih 41 delavcev krojaške in šiviljske stroke. Glavna dejavnost podjetja je okrog 63 % dela po meri in okrog 37 % otroške in ostale konfekcije. Tudi v pogledu opreme je podjetje zelo napredovalo.

V ilustracijo navajamo, da je podjetje v letu 1951 imelo štiri poslovalnice in 31 delavcev, letna realizacija pa je bila 33 770 N din. Deset let kasneje, to je leta 1961, pa je podjetje z 41 zaposlenimi imelo že 209.710 N din realizacije, v letu 1966 pa že 1,221.900 N din.

V perspektivnem planu predvidevajo, da bodo zaposlovali okrog 50 delavcev. Investirati bodo morali še v dodatna osnovna sredstva, postopoma pa razmišljati tudi o adaptaciji poslovne stavbe.

# Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. in 30. julija italijanski barvni CS film TRI LJUBEZENSKE NOČI, ob 17. in 19. uri.

31. julija ameriški film MLADI DR. KILDER, ob 17. in 19. uri

1. in 2. avgusta češki film LJUBEZEN PLAVOLASKE, ob 19. uri.

3. avgusta ameriški film HČI DRAKULINA, ob 17. in 19. uri.

4. avgusta ameriški film ATTACK, ob 19. uri.

5. avgusta mehiški film PESEM IN LJUBEZEN MEHIKE, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

29. in 30. julija češki film LJUBEZEN PLAVOLASKE, ob 18. in 20. uri.

31. julija in 1. avgusta italijanski barvni CS film TRI LJUBEZENSKE NOČI, ob 20. uri, v ponedeljek tudi ob 18. uri.

2. avgusta ameriški film HČI DRAKULINA, ob 18. in 20. uri.

3. in 4. avgusta italijanski film SANJAVE ZVEZDE VELIKEGA VOZA, ob 20. uri.

5. julija nemški CS film SKRIVNOSTNA GROBNICA, ob 18. in 20. uri.

Kino KOROŠKA BELA

29. julija italijanski film SANJAVE ZVEZDE VELIKEGA VOZA.

30. julija ameriški film TENKA RDEČA ČRTA.

31. julija češki film LJUBEZEN PLAVOLASKE.

5. julija ameriški film ATTACK.

Kino DOVJE

29. julija madžarski film GROZA.

30. julija ameriški barvni film NAJLEPŠI ŠPORT ZA MOŠKE.

3. avgusta italijanski barvni CS film TRI LJUBEZENSKE NOČI.

5. avgusta italijanski film SANJAVE ZVEZDE VELIKEGA VOZA.

Kino KRANJSKA GORA

29. julija ameriški film TENKA RDEČA ČRTA.

30. julija italijanski film SANJAVE ZVEZDE VELIKEGA VOZA.

3. avgusta češki film LJUBEZEN PLAVOLASKE.

4. in 5. avgusta italijanski barvni CS film TRI LJUBEZENSKE NOČI.

Vabimo vse bivše borce in aktiviste naslednjih enot:

CANKARJEVEGA BATALJONA
GORENJSKEGA ODREDA
KOROŠKIH ENOT

na slovesno podelitev DOMICILA, ki bo na Bledu dne 6. avgusta ob 11. uri dopoldne v festivalni dvorani. Domicil podeljujejo občinske skupščine Jesenice, Radovljica in Škofja Loka.

Popoldne bo tovariško srečanje vseh borcev in aktivistov v Ribnem pri Bledu.

Slovesnosti v festivalni dvorani in tovariškega srečanja naj se udeležijo vsi borci teh enot, brez razlike, v kateri enoti so se kasneje borili.

Medobčinski pripravljalni odbor
ZZB NOV RADOVLJICA

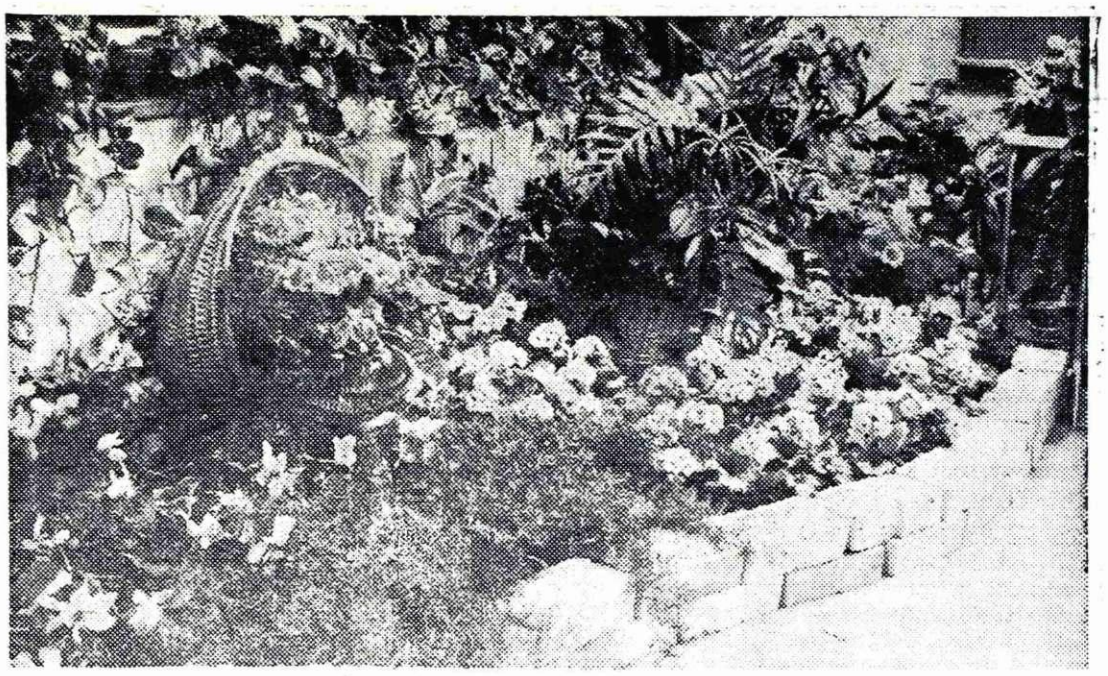

**V soboto, 5. avgusta, ob 18. uri, bo v prostorih osnovnih šol na Jesenicah odprta cvetlična razstava**

ZAHVALA

Ob nenadni, prerani izgubi naše drage mame in žene

**JOŽEFE NOČ**

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih urah stali ob strani, sočustvovali z nami in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni dobrim sosedom, predvsem pa družini Svetlinovi, Račičevi in Hrovatovi.

Zahvaljujemo se pevcem za ganljive žalostinke, darovalcem vencev in cvetja ter tov. Zupanu za poslovilne besede.

Lepa hvala tudi kolektivu prodajnega oddelka za vso pomoč ter vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Žalujoči: mož Jože, hčerka Jožica in sinovi Lado, Zdravko, Rudi in Andrej z družinami ter ostalo sorodstvo.

# Razstava Dolika za občinski praznik

**Danes, ob 18. uri, bo v mali dvorani delavskega doma odprta že osma razstava v tem letu. V počastitev občinskega praznika se bodo s kolektivno razstavo predstavili člani DOLIKA pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Žirija, ki so jo sestavljali akademski slikar Ljubo Ravnikar, umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec in v imenu društva Joža Varl, je od 54 predloženih del izbrala 37 del 15 avtorjev. Razstavljajo: Janez Ambrožič (1), Dana dr. Bem (1), Ivan Berčič (3), Jože Čebulj (3), Franc Dolinšek (2), Janez Korošec (1), Zdravko Kotnik (3), Janez Kozamernik (2), Franc Kreuzer (1), Pavel Lužnik (4), Tine Markež (5), Miro Pengal (1), Pavel Smolej (5) in Tone Tomazin (4), Rudi Rajhman (1). Prevladujejo olja (26), nadalje akvarel (3), kazeinska tempera (3), linorez (3) in risba (1).**

**Otvoritev razstave, ki bo odprta do vključno 9. avgusta, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure, bo tako kot običajno s kratkim kulturnim programom in kvalitetno oceno razstave.**

**OBVESTILO**

Stanovanjsko podjetje Jesenice obvešča vse občane, da sprejema stranke v ponedeljek in petek od 6. do 10. ure in v sredo od 13. do 16. ure

Stranke prosimo, da upoštevajo zgoraj navedene ure.

**STANOVANJSKO PODJETJE Jesenice**

**Danes 29. in jutri 30. 7. bo ob 19.30 uri v gledališču Tone Čufar nastopal ANSAMBEL PESMI IN PLESOV »BRAČA RIBAR« iz BOSANSKE GRADIŠKE. Program izvaja folklorni ansambel, ljudski orkester, tamburaški orkester, zabavni orkester in solisti narodnih in zabavnih melodij.**

**ZAHVALA**

Ob težki izgubi mojega dragega moža

**VALERIJANA FRANCA TOTA**

se iskreno zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem v hladni valjarni za venec, še posebno tovarišem, ki so ga nosili in spremili k zadnjemu počitku.

Iskrena hvala vsem darovalcem cvetja in vencev, gasilski četi Dovje-Mojstrana ter vsem govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem iskrena hvala, ki ste ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti.

**Žalujoča žena Tinca**

**ZAHVALA**

Sindikal. odboru upravnih služb se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Franc Pirman

**ŽELEZAR**

**ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, Železarna Jesenice. Telefon int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«.**